REDACTIONEEL

Reinder Tolsma ([redacted]
Twee Sneupers maar liefst vallen in december 2009 op uw deurmat: het reguliere decembernummer (94) en het extra nummer (95) met daarin van alle leden het onderwerp van onderzoek. Met deze "service aan de leden" willen bestuur en redactie het contact tussen leden onderling bevorderen en gemakkelijk maken. Zwak punt daarbij is het e-mailadres van elk lid. We willen de leden daarom oproepen om elke wisseling van e-mailadressen door te geven aan de vereniging. Daarmee kunnen mogelijke problemen om contact te maken worden voorkomen.
In dit nummer weer een aflevering van Groeten uit Amerika, deel 8 al weer. Voorlopig kunnen we nog vooruit want schrijver Kor Postma heeft al 12 afleveringen aan de redactie bezorgd. Naast een aantal korte bijdragen zijn er een drietal "steviger" artikelen geplaatst: posthistorie van Dokkum, geschiedenis van de dakbedekking en de broers Sjoerd en Sybrant Huisinga, pommeranten in Achtkarspelen en Dokkum.
We wensen u een genoeglijk uurtje toe en hopen dat ook dit nummer een blijvend naslagwerkje zal worden.

BESTUURLIJK

Jan de Jager ([redacted]
We kunnen terugkijken op een geslaagde ledenbijeenkomst in Birdaard. Een veertigtal leden bezocht deze dag en ze kwamen uit het hele land. Ons lid H. Talsma uit Birdaard hield 's morgens een mooie lezing over de gemeente Ferwerderadeel, molen de Zwaluw en het Ruurd Wiersma huis. Na een smakelijke lunch bezochten we 's middags het Ruurd Wiersmahuis en molen de Zwaluw met de houtzagerij.
Zoals het nu lijkt wordt de jaarvergadering gehouden op **17 april 2010** in de Sûkerei te Damwoude, maar hier komt in het voorjaar wel bericht van. Ik denk dat u zo weer voldoende op de hoogte bent en wens u een prettige feestdagen en hopelijk tot ziens in 2010.

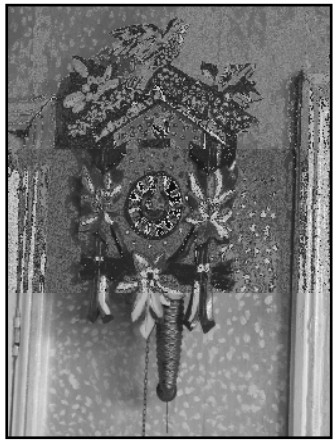

Foto uit het Ruurd Wiersmahus

KWARTIERSTAAT VAN NYNCKE MARGRIET RIEMERSMA (1)

Atze Glas ([redacted]

Generatie I

1 **Nyncke Margriet RIEMERSMA**, geboren te Zwagerveen.
Gehuwd met **Jakob André GLAS**, geboren te Assen.

Generatie II

2 **Wiebren RIEMERSMA**, geboren te Zwagerveen.
3 **Geertje KRAMER** geboren te Buitenpost.

Generatie III

4 **Hinne** Riemers **RIEMERSMA**, geboren 10-10-1897 te Garijp, overleden op 16-11-1971 te Kollumerzwaag op 74-jarige leeftijd.
5 **Trijntje** Riemers **JANSMA**, geboren 25-06-1898 te Sybrandebuorren, overleden 09-09-1978 Kollumerzwaag 80-jarige leeftijd.

6 **Mintje KRAMER**, Huisschilder, geboren op 4-11-1911 te Buitenpost, overleden op 4-9-1998 aldaar op 86-jarige leeftijd.
7 **Grietje SPIJKERMAN**, geboren op 20-5-1915 te Kollum, overleden op 29-10-2007 te Veenwouden op 92-jarige leeftijd.

Generatie IV

8 **Riemer** Hinnes **RIEMERSMA**, geboren op 9-1-1868 te Tietjerksteradeel, overleden op 29-3-1946 te Tietjerksteradeel.
9 **Femkje** Johannes **de VRIES**, geboren op 6-3-1876 te Tietjerksteradeel, overleden op 15-11-1939 te Tietjerksteradeel op 63-jarige leeftijd.
10 **Riemer** Wybrens **JANSMA**, Landbouwer te Sybrandahuis en Rinsumageest, geboren op 25-12-1864 te Sybrandahuis (Dantumadeel), overleden op 19-6-1950 Rinsumageest op 85-jarige leeftijd.
11 **Pietje** Renzes **POORTINGA**, geboren op 10-11-1872 te Wanswerd, overleden op 22-5-1956 te Rinsumageest op 83-jarige leeftijd.
12 **Johannes** Mintjes **KRAMER**, geboren 12-3-1885 te Twijzel, overleden op 26-4-1972 te Buitenpost op 87-jarige leeftijd.

13 **Geertje** Sijtzes **HARDERSError! Reference source not found.**, geb. 19-11-1887 te Achtkarspelen, overleden op 19-11-1961 te Buitenpost op 74-jarige leeftijd.

14 **Jan** Andries **SPIJKERMAN**, geboren op 1-10-1890 te Kollum, overleden op 28-3-1986 te Kollum op 95-jarige leeftijd.

15 **Durkje** Jans **de JONG**, geboren op 26-3-1888 te Kollum, overleden op 10-11-1950 te Kollum op 62-jarige leeftijd.

Generatie V

16 **Hinne** Teedes **RIEMERSMA**, landbouwer, geboren op 23-1-1828 te Tietjerksteradeel, overleden op 19-4-1880 te Tietjerksteradeel op 52-jarige leeftijd.

17 **Sjoukje** Klazes **KIELSTRA**, geboren op 26-7-1829 te Oudega(Sm), overleden op 30-3-1894 te Tietjerksteradeel op 64-jarige leeftijd.

18 **Johannes** Heins **de VRIES**, boer, geboren op 7-10-1837 te onder Huizum, overleden op 4-2-1916 te Tietjerksteradeel op 78-jarige leeftijd.

19 **Aaltje** Jans **MULDER**, geboren op 23-10-1847 te Garijp, overleden op 18-3-1878 te Tietjerksteradeel op 30-jarige leeftijd.

20 **Wijbren** Sipkes **JANSMA**, geboren op 8-2-1829 te Ferwerderadeel, overleden op 20-4-1905 te Dantumadeel op 76-jarige leeftijd.

21 **Froukje** Riemers **BOERSMA**, geb. 16-6-1833 Dantumadeel, overleden op 17-1-1915 te Ferwerderadeel op 81-jarige leeftijd.

22 **Rinse** Jennes **POORTINGA**, Landbouwer te Wanswerd, geboren op 28-4-1841 te Roodkerk, overleden op 13-12-1910 te Ferwerderadeel op 69-jarige leeftijd.

23 **Trijntje** Jans **WESTERHUIS**, geboren op 17-12-1843 te Marrum, overleden op 18-6-1899 te Ferwerderadeel op 55-jarige leeftijd, begraven te Wanswerd.

24 **Mintje** Johannes **KRAMER** (Mentje), geb. 7-10-1852 Gr. Stroobos, overl. 19-8-1929 te Buitenpost op 76-jarige leeftijd.

25 **Jantje** Cornelis **KUIPERS**, geboren op 8-6-1856 te Twijzel, overleden op 6-12-1930 te Buitenpost op 74-jarige leeftijd.

26 **Sijtze** Ikenius **HARDERS**, geboren op 2-5-1855 te Kollum, overleden op 16-4-1921 te Achtkarspelen op 65-jarige leeftijd.

27 **Rindertje** Klazes **WYBRANDI**, geboren op 30-8-1859 te Vrouwenparochie, overleden op 08-2-1893 te Achtkarspelen op 33-jarige leeftijd.

28 **Andries** Harms **SPIJKERMAN**, landbouwer, geb. 30-4-1852 te Zwollerkerspel, overl. 19-2-1936 Kollumerland 83-jr. leeftijd.

29 **Eke** Jans **SYBMA**, geboren op 3-3-1850 te Kollumerland, overleden op 13-10-1940 te Kollumerland op 90-jarige leeftijd.

30 **Jan** Sijtzes **de JONG**, boerenknecht, geboren op 5-9-1847 te Kollum, overleden 31-12-1930 te Kollumerland 83-jarige leeftijd.

31 **Grietje** Gerrits **BOLTJES**, geboren op 30-3-1855 te Kollum, overleden op 28-10-1926 te Kollumerland op 71-jarige leeftijd.

Generatie VI

32 **Teede** Riemers **RIEMERSMA**, landbouwer, geb. 26-9-1778 te Oostermeer, gedoopt (Herv) op 8-11-1778 te Oostermeer, overleden op 25-9-1852 te Tietjerksteradeel op 73-jarige leeftijd.

33 **Roelofke** Bonses **ZEILSTRA**, geboren op 21-1-1798 te Leeuwarden. *Op 't schip geboren*. Ged. (Herv) 7-2-1798 Leeuwarden, overleden 15-9-1883 te Garijp op 85-jarige leeftijd.

34 **Klaas** Reinders **KIELSTRA**, Bakkersknecht; later landbouwer, geb. 5-9-1801 Oudega(Sm), ged. (Herv.) 27-9-1801 Oudega, overleden op 26-1-1875 te Smallingerland op 73-jarige leeftijd.

35 **Leentje** Klazes **SMEERKE**,geb.19-10-1802 Oudega, ged. (Herv.) 28-11-1802 Oudega, overl. 11-4-1857 Smal. op 54-jarige leeftijd.

36 **Hein** Romkes **de VRIES**, boerenknecht, geboren op 16-2-1805 te Aegum, gedoopt op 10-3-1805 te Aegum/Friens, overleden op 17-4-1873 te Leeuwarderadeel op 68-jarige leeftijd.

37 **Ruurdje** Johannes **BOONSTRA** (Ruurdtje), boerenmeid, geb. ca 1805 te Warga. *Daar zij niet gedoopt was, was haar juiste geboortedatum niet vast te stellen*. Overleden op 9-3-1870 te Leeuwarderadeel, *woonde ten tijde huwelijksdatum te Grouw*.

38 **Jan** Jelles **MULDER**, boerenknegt, geboren op 26-10-1817 te Ureterp, overleden 13-11-1895 Tietjerksteradeel 78-jarige leeftijd.

39 **Femkje** Teunis **WIJMENGA** (Wymenga), geb. 23-12-1826 te Garijp, overl. 17-4-1897 te Tietjerksteradeel 70-jarige leeftijd.

40 **Sipke** Wijbrens **JANSMA**, geb. 29-07-1800 te Wanswerd, overleden op 28-10-1857 te Ferwerderadeel op 57-jarige leeftijd.

41 **Sybrigje** Pieters **van der WOUDE**, geb. 23-12-1802 Rinsumageest, overl. 15-2-1866 te Ferwerderadeel op 63-jarige leeftijd.

42 **Riemer** Taekes **BOERSMA**, bakker, geboren op 27-10-1812 te Birdaard, overleden 24-4-1892 Ferwerderadeel 79-jarige leeftijd.

43 **Sytske** Johannes **WOUDA**, geboren op 7-11-1812 te Lichtaard, overleden op 28-9-1881 te Ferwerderadeel op 68-jarige leeftijd.

44 **Jenne** Rinzes **POORTINGA**, geb. 26-3-1816 te Wanswerd. Overl. 23-9-1890 Ferwerderadeel op 74-jarige leeftijd.

45 **Jantje** Pieters **van der WOUDE**, geb. 11-1-1817 Wanswerd, overleden op 28-5-1870 te Ferwerderadeel op 53-jarige leeftijd.

46 **Jan** Huberts **WESTERHUIS**, Timmerman te Marrum, geboren op 28-7-1807 te Grouw, gedoopt (Herv.) op 16-8-1807 te Grouw, overleden op 15-8-1861 te Marrum op 54-jarige leeftijd.

47 **Pietje** Hendriks **MIEDEMA**, geboren op 15-7-1804 te Marrum, gedoopt op 25-7-1804 te Marrum, overleden op 19-1-1884 te Ferwerderadeel op 79-jarige leeftijd.

48 **Johannes** Douwes **KRAMER**, Verver/huisschilder, geboren op 29-8-1825 te Fr. Stroobos, overleden op 5-11-1880 te Fr. Stroobos op 55-jarige leeftijd.

49 **Marijke** Mintjes **DIJKSTRA**, geboren op 23-7-1824 te Fr.Stroobos, overleden op 19-9-1898 op 74-jarige leeftijd.

50 **Cornelis** Jans **KUIPERS** (Kornelis), geb. 15-11-1811 te Twijzel, overl. 11-3-1867 om 19.30 uur te Twijzel op 55-jarige leeftijd.

51 **Antje** Everts **SYBENGA**, geboren op 28-6-1825 te Twijzel, overleden op 21-3-1913 te Achtkarspelen op 87-jarige leeftijd.

52 **Ikenius Immo** Garrelts **HARDERS**, geboren op 27-1-1829 te Oostermeer, overl. 15-07-1903 te Leeuwarden op 74-jarige leeftijd.

53 **Feikje** Sytzes **de BOER**, geboren op 22-5-1829 te Driesum, overleden op 30-11-1874 te Kollumerland op 45-jarige leeftijd.

54 **Klaas** Dirks **WYBRANDI**, geboren op 12-2-1822 te Engelum, overleden op 29-10-1876 te Hennarderadeel op 54-jarige leeftijd.

55 **Geertje** Baukes **SEFFINGA**, geboren op 3-1-1832 te Oosterlittens, overleden op 22-2-1895 te Hennaarderadeel op 63-jarige leeftijd.

56 **Harm** Jans **SPIJKERMAN**. *Woonde te Hooghattem(?)gem. Zwollerkerspel.*

57 **Geesjen van den BOSCH**, geboren ca 1823, overleden op 30-10-1862 te Zwollerkerspel.

58 **Jan** Lubbes **SIJBMA** (Sybma), geboren op 07-8-1813 om 13.00 uur te Kollum.

59 **Jellerke** Popkes **KOOIJ** (Kooy), geboren op 17-5-1810 te Munnekezijl, gedoopt (Herv.) op 27-5-1810 te Grijpskerk.

60 **Sijtze** Jans **de JONG**, landbouwer, geboren op 23-2-1809 te Kollum, gedoopt (Herv) op 19-0-1809 te Kollum, overleden op 4-1-1890 te Kollumerland op 80-jarige leeftijd.

61 **Sijke** Jans **KIESTRA**, geboren op 9-0-1809 te Kollum, gedoopt (Herv.) op 8-4-1809 te Kollum, overleden op 22-11-1882 te Kollumerland op 73-jarige leeftijd.

62 **Gerrit** Melis **BOLTJE** (Boltjes), arbeider, geboren op 23-3-1821 te Nes(WD), overleden op 16-3-1900 te Kollumerland op 78-jarige leeftijd.

63 **Lijsbert** Johannes **HOLLEMA**, geb. 2-12-1821 te Westergeest.

Generatie VII

64 **Riemer HINNES**, geb. 25-1-1745 Oostermeer, ged. 31-1-1745 Rottevalle, overl. 6-9-1809 te Garijp op 64-jarige leeftijd.

65 **Sytske WILLEMS** (Riemersma), geboren te Eestrum, gedoopt op 25-2-1742 te Oostermeer/Eestrum, overleden op 21-6-1814 te Tietjerksteradeel op 72-jarige leeftijd.

66 **Bonse** Pieters **ZEILSTRA**, schipper, geboren ca 1767 te Eernewoude, overleden ca 1811. *Op zee nabij Texel overleden*.

67 **Saakje** Jans **BOUWMA**, geboren op 17-11-1771 te Garijp, overleden op 13-7-1815 te Eernewoude op 43-jarige leeftijd.

68 **Reinder** Klazes **KIELSTRA** (Kijlstra), koopman, geboren ca 1771, overleden op 1-7-1829 te Smallingerland.

69 **Sjouwkjen BROERS**, geboren ca 1773, overleden op 9-10-1817 te Oudega(Sm).

70 **Klaas** Linses **SMEERKE**, geboren ca 1764 te Oudega, overleden op 14-7-1809 te Oudega (Sm.).

71 **Yttje** Atses **GAIKEMA**, geboren 1770 te Oudega, gedoopt op 21-7-1770 te Oudega, overleden op 18-10-1839 te Oudega.

72 **Romke** Heins **de VRIES**.

73 **Lamke** Allardus **RUDOLPHI**, geb. ca 1781, overl. 4-9-1808 Aegum.

74 **Johannes** Pieters **BOONSTRA**, geboren ca 1775 (gezindte: Doopsgez.), overleden op 13-6-1842 te Idaarderadeel.

75 **Eetske** Ruurds **DONIA**, geboren ca 1776, overleden op 22-5-1839 te Idaarderadeel.

76 **Jelle** Jans **MULDER**, boer, geboren op 27-5-1801 te Beetsterzwaag, gedoopt op 21-6-1801 te Beetsterzwaag, overleden op 25-3-1875 te Opsterland op 73-jarige leeftijd.

77 **Aaltje** Wijtses **van der LEI**, geboren op 15-11-1796 te Ureterp, gedoopt (Herv.) op 11-12-1796 te Ureterp.
78 **Teunis** Roels **WIJMENGA**, geboren ca 1795 te Garijp, overleden op 26-3-1857 te Tietjerksteradeel.
79 **Maria** IJnzes **van der VEEN**, geboren ca 1798 te Leeuwarden, overleden op 17-11-1857 te Smallingerland.
80 **Wybren** Sipkes **JANSMA**, ged. (Herv.)12-3-1766 Wanswerd, overleden op 3-5-1840 te Ferwerderadeel op 74-jarige leeftijd.
81 **Janke** Jans **DOUMA**, geb. 28-4-1765 Wanswerd/Jislum, overleden op 29-5-1848 te Wanswerd op 83-jarige leeftijd.
82 **Pieter** Symens **van der WOUDE**, geb. 23-2-1780 Murmerwoude, overl. 1-3-1854 te Hogebeintum op 74-jarige leeftijd.
83 **Jelske** Ypes **VIERSEN**, geboren op 17-8-1781 te Rinsumageest, overleden op 26-8-1865 te Ferwerderadeel op 84-jarige leeftijd.
84 **Taeke** Stevens **BOERSMA**, bakker, geboren ca 1772, overleden op 25-7-1848 te Dantumadeel. *Woonde te Birdaard*.
85 **Froukje GOSSES**.
86 **Johannes** Sytzes **WOUDA**, landbouwer, geboren ca 1767, overleden op 5-4-1853 te Ferwerderadeel.
87 **Maaike** Pieters **WIERSMA**, geboren op 17-5-1774 te Raard, overleden op 19-08-1848 te Ferwerderadeel op 74-jarige leeftijd.
88 **Rinze** Gerbens **POORTINGA**, Kastelein onder Wanswerd, geb. 2-3-1779 Wanswerd, overl. 15-11-1824 Wanswerd 45-jr leeftijd.
89 **Taetske** Gerbens **TORENMANS**, Herbergiersche, geboren op 15-1-1786 te Holwerd, overleden op 6-10-1856 te Ferwerderadeel op 70-jarige leeftijd.
90 = 82 **Pieter** Symens **van der WOUDE**.
91 = 83 **Jelske** Ypes **VIERSEN**.
92 **Hubert** Ates **WESTERHUIS**.
93 **Trijntje JANS**.
94 **Hendrik** Jelles **MIEDEMA**, geboren op 29-12-1762 te Marrum, overleden op 29-5-1839 te Ferwerderadeel op 76-jarige leeftijd.
95 **Janke** Dirks **KOOPMANS**, geb. 2-8-1769 te Westernijkerk, overleden op 4-3-1851 te Ferwerderadeel op 81-jarige leeftijd.
96 **Douwe** Jans **KRAMER**, Inlandse kramer met schip, geboren op 27-2-1796 Kootstertille, overl. 11-9-1830 op 34-jarige leeftijd.
97 **Froukje** Johannes **van der MEY** (van der Mei), geboren op 16-2-1798 te Gerkesklooster, overleden op 7-7-1885 te Gerkesklooster op 87-jarige leeftijd.

98 **Mintje** Jakkeles **DIJKSTRA**, bakker, geboren op 28-11-1785 te Garnwerd, overl. 2-5-1849 te Stroobos(Fr) op 63-jarige leeftijd.

99 **Antje** Lippes **DIJKSTRA**, geboren op 9-12-1785 te Groningen, overleden op 2-4-1844 te Stroobos(Fr) op 58-jarige leeftijd.

100 **Jan** Roelofs **KUIPERS**, Schoolonderwijzer, geb. ca 1781 Haren, ged. 6-5-1781 Haren, overleden op 25-1-1858 te Achtkarspelen.

101 **Jantje** Cornelis **STERINGA**, geboren ca 1782, overleden op 20-06-1857 te Achtkarspelen.

102 **Evert** Kornelis **SYBENGA** (Sybinga), schoenmaker, geboren op 17-11-1798 te Eestrum, ged. (Herv) op 26-12-1798 te Eestrum, overleden op 15-1-1869 te Achtkarspelen op 70-jarige leeftijd.

103 **Neeltje** Jans **VEENSTRA**,dienstmeid, geb. mrt 1795 Surhuisterveen, ged. 13-0-1795 Surhuisterveen, overl. 6-6-1862 Achtkarsp.

104 **Garrelt** Tiberius **HARDERS**, Predikant, geboren ca 1798 te Leer (Oost-Friesland), overleden op 5-6-1872 om 7.30 uur te Leeuwarderadeel. *Woonde te Oostermeer, later te Wirdum(Fr).*

105 **Engelina APER**, geboren ca 1799 te Terborg/Neermoor (Oost-Friesland), overleden op 8-5-1878 te Leeuwarderadeel.

106 **Sijtze** Feikes **de BOER**, landbouwer, geboren ca 1789, overleden op 2-3-1877 te Dantumadeel.

107 **Lutske** Roelofs **DANTUMA**, geboren ca 1788 te Dantumawoude, overleden op 16-1-1839 te Driesum.

108 **Dirk** Klazes **WYBRANDI**, geb. 22-3-1797 te Leeuwarden, overleden op 9-2-1862 te Leeuwarden op 64-jarige leeftijd.

109 **Tietje** Nannes **CUPERUS** ,geboren ca 1798 te Marssum, overleden op 13-12-1841 te Leeuwarden.

110 **Bauke** Klazes **SEFFINGA**.

111 **Aukjen** Ruurds **WYNIA**, geboren ca 1800.

116 **Lubbe** Jans **SIJBMA** (Sybma), Schoenmaker, geboren ca 1786, overleden op 25-5-1825 om 19.00 uur te Kollum.

117 **Willemke** Dirks **FEENSTRA** (Veenstra), geboren ca 1786, overleden op 18-3-1853 te Kollumerland.

118 **Popke** Tomas **KOOIJ**, timmerman, geboren ca 1769, overleden op 29-11-1816 te Grijpskerk.

119 **Frouwke** Driewes **KOOIJ** (Kooy), geboren ca 1771, overleden op 16-2-1825 te Grijpskerk. Uit dit huwelijk:

120 **Jan** Jans **de JONG**, boer/landbouwer, geboren ca 1771, overleden op 22-1-1854 te Kollumerland.

121 **Feikje** Sijtzes **de BOER**, geboren op 1-11-1771 te Augsbuurt, gedoopt (Herv) op 27-11-1771 te Augsbuurt, overleden op 20-9-1830 om 17.00 uur te Kollum op 58-jarige leeftijd.
122 **Jan** Jans **KIESTRA**, landbouwer, geboren ca 1775, overleden op 26-10-1844 te Kollumerland.
123 **Trijntje** Tjebbes **de BOER**, boerin, geb. 6-1-1782 Kollum, ged. (Herv) 3-2-1782 Kollum, overl. 22-5-1839 Koll. 57-jr. leeftijd.
124 **Melis** Gerrits **BOLTJE**.
125 **Grietje** Paulus **van der PLOEG**.
126 **Johan** Gooitsens **HOLLEMA**, geboren ca 1794, overleden op 13-02-1868 te Kollumerland.
127 **Dirkje** Harmens **MERKUS**.

Generatie VIII

128 **Hinne RIEMERS**, geboren te Rottevalle.Gehuwd voor de kerk op 19-04-1744 te Oudega met
129 **Taetske WIEBRENS**, geboren te Rottevalle.
130 **Willem ATES**.
131 **Rinske SJOERDS**.
132 **Pieter BAUKES**, overleden feb 1807 te Eernewoude.
133 **Roellie AUKES**, overleden aug 1808 te Eernewoude.
134 **Jan** Bouwes **BOUWMA** (Zeilstra), Boer, geb. 11-1-1754 Garijp, gedoopt op 15-02-1754 te Garijp, overleden op 25-10-1816 te Hardegarijp op 62-jarige leeftijd. *Hij nam in 1811 te Hardegarijp de familienaam Bouwma aan doch tekende met Bouma.*
135 **Jitske MINNES** (Johannes), schipperinne, overleden voor 1781 te Bergum. *Woonde te Wartena.*
136 **Klaas** Reinders **KIELSTRA**.
137 **Trijntje HENDRIKS**.
138 **Broer ROELS**.
139 **Sietske JOGCHUMS**.
142 **Atse** Egberts **GAIKEMA**.
143 **Ytje WIERDS**.
152 **Jan ATES**.
153 **Johanna JELLES**.
154 **Wijtse** Tjepkes **van der LEI**, arbeider in Haulerwijk, geboren ca 1765, overleden op 20-8-1815 te Haulerwijk.
155 **Jantje JACOBS**.
156 **Roel** Jans **WIJMENGA** (Wijminga), geboren ca 1740, overleden op 18-8-1825 te Tietjerksteradeel.

157 **Trijntje ANNES**.
158 **Ynze** Reinders **van der VEEN** (Ynso).
159 **Rikstje** Jans **NIEUWENHUIS** (Rigtje).
160 **Sipke** Wybrens **JANSMA**, gedoopt op 21-10-1740 te Wanswerd, overleden op 1-11-1828 te Ferwerderadeel op 88-jarige leeftijd.
161 **Antje** Jacobs **de HAAS**, geboren ca 1740.
162 **Jan** Sybrens **DOUMA**, geboren ca 1732, overleden op 1-8-1819 te Wanswerd.
163 **Lysbet TOMAS**, geboren ca 1727, overleden op 18-7-1819.
164 **Symen** Jans **van der WOUDE**.
165 **Aaltje EELKES**.
166 **Ype** Jans **VIERSEN**, geboren op 7-4-1748 te Rinsumageest, overleden op 20-2-1828 te Rinsumageest op 79-jarige leeftijd.
167 **Sybrigje** Harings **FEENSTRA**, geb. 19-2-1754 Rinsumageest, overleden op 13-8-1826 te Wanswerd op 72-jarige leeftijd.
168 **Steven** Andries **BOERSMA**, geboren ca 1740, overleden op 05-12-1820 te Ferwerderadeel.
169 **Tetje JANS**.
172 **Sytse JOHANNES**.
173 **Tjitske LIEUWES**.
174 **Pieter TJEERDS**.
175 **Dieuke PIETERS**.
176 **Gerben** Wybes **POORTINGA**, Herbergier Wanswerd, ged. 28-3-1745 Wanswerd, overl. 4-11-1810 Wanswerd 65-jr leeftijd.
177 **Antje** Dirks **TAMMINGA**, ged. 16-2-1744, overleden ca 1803.
178 **Gerben** Gerbens **TORENMANS**, geboren ca 1759, overleden op 17-06-1815 te Holwerd.
179 **Jantje MINNES**, geb. ca 1752, overleden 17-5-1813 Holwerd.
192 **N.N. KRAMER**.
193 **Aukje** Folkerts **van der SCHAAF**.
194 **Johannes** Teekes **van der MEY**, Broodbakker te Stroobos, geb. ca 1777 Dantumawoude, overl. 21-6-1813 te Stroobos(Fr).
195 **Klaaske** Linzes **van der HEIDE**, Arbeidster, geb. 11-2-1777 Dantumawoude, overl. 28-09-1826 Achtk. op 49-jarige leeftijd.
196 **Jakle** Hayes **DIJKSTRA**.
197 **Antie JANS** (Jantje).
198 **Lippe** Doekles **DIJKSTRA**, schippersknecht, geboren op 23-03-1748 te Gerkesklooster, overleden op 4-2-1801 te Stroobos(Fr) op 52-jarige leeftijd.

199 **Ytje HEDZERS**, geboren ca 1750, overleden na 1825.
200 **Roelof** Jans **KUIPERS**.
201 **Minke** Berends **NIJDAM**, geboren ca 1752 te Haren, gedoopt op 9-4-1752 te Haren, overleden op 7-7-1808 te Eelderwolde.
202 **Kornelis STERINGA**.
203 **Jantje LUNING**.
204 **Kornelis** Everts **SYBENGA** (Sybinga), arbeider, geb. ca 1772 Ooster-meer, overl. 9-2-1847 om 19.00 uur Tietjerksteradeel.
205 **Antje** Egberts **KAMMINGA**, geboren ca 1771 te Surhuisterveen, overleden op 16-4-1847 te Tietjerksteradeel.
206 **N.N.**
207 **Grietje JEENS**, geboren te Duurswoude.
208 **Tiberius HARDERS**.
209 **Ike** Garrelts **GROENEVELD**, geb. 1772, overl. 17-8-1850 DAN
210 **Geert APER**.
211 **Rigte ESDERT**.
212 **Feike** Luitjens **de BOER**.
213 **Martje ALBERTS**.
214 **Roelof** Hedmans **DANTUMA**, geboren ca 1765.
215 **Doetje** Falks **WESTRA**, geb. ca 1765, overleden op 28-3-1837.
216 **Klaas WYBRANDI**, geb. ca 1764, overl. 30-7-1821 Leeuwarden
217 **Fokje** Foppes **RINIA** (Siderius), geb. Roordahuizum, ged. 9-0-1766 idem, overl. 27-10-1832 Leeuwarden,66-jarige leeftijd.
218 **Nanne SJOERDS**.
219 **Rindertje SYBES**.
220 **Klaas** Sybes **SEFFINGA**.
221 **Geertje** Willems **NIEUWHOFF**.
222 **Ruurd** Theunis **WYNIA**.
223 **Sytske TIETES**.
232 **Jan** Lubbes **SIJBMA** (Sybma).
233 **Baukje** Johannes **TILSTRA**.
236 **Tomas ARENDS**.
237 **Eeke POPKES**.
238 **Driewes**.
239 **Wijke**.
240 **Jan JANS**.
241 **Aukje**.
242 **Sijtze FEIKES**.
243 **Elske GEERTS**.
246 **Tjebbe IDSERTS**, geb. Kollum, ged. (Herv) 20-10-1754 Kollum.
247 **Syke REPKES**, ged. (Herv) 18-3-1750 te Burum/ Munnekezijl.

Generatie IX

268 **Bouwe LIEBBES**, Boer, overleden 00-00-1787 te Garijp. *Eerst gering boer te Kuikhorne (1746) In 1747 boer te Garijp.*
269 **Antje OEDZES**, overleden ca 1782.
284 **Egbert** Cornelis **GAIKEMA**, Brouwer en dorpsrechter te Bergum.
285 **Janke** Atses **(JANSEN)**, gedoopt op 30-01-1698 te Oostermeer.
312 **Jan ROELS**.
313 **Hinke ALLES**.
320 **Wybren SIPKES**.
321 **Jeltje YDES**.
332 **Jan YPES**, geboren op 27-2-1707 te Wouterswoude, overleden op 12-06-1780 te Rinsumageest op 73-jarige leeftijd.
333 **Jelske HEERKES**, gedoopt op 09-12-1714 te Hogebeintum.
334 **Haring** Oebles **FEENSTRA**, geboren ca 1725.
335 **Anna GEERTRUIDES**, geboren ca 1725.
352 **Wybe TJIPKES**, geboren ca 1720 te Wanswerd, overleden ca 1781 te Wanswerd.
353 **Rinske GERBENS**, geboren ca 1720 te Hantum, overleden 11-1746 te Wanswerd.
354 **Dirk YTZENS**, ged. 5-2-1708. *Nam de naam Tamminga aan.*
355 **Saapke FRANSENS**, geboren ca 1710.
396 **Doekele FOKELES**, boer, ged. 5-6-1712 Noordwijk/Marum.
402 **Berend Sytzes NIJDAM**, Schoenmaker, later arbeider, verveender, veenbaas, geboren te Goingahuizen, gedoopt op 29-03-1711 te Grouw, overleden te Elsburg(onder Eelde)**.**
403 **Aalke ANDRIES**, geboren ca 1712 te Smalle Ee.
408 **Evert SYBES**.
409 **Tjalkje POPPES**.
410 **Egbert THOMAS**.
411 **Antje ALLES**.
432 **Gentes WYBRANDI**.
433 **Wytske PIETERS**.
434 **Foppe** Durks **RINIA** (Rienea).
435 **Pietje** Gerbens **SIDERIUS**.
492 **Idsert FOKKES**.
494 **Repke MINNES**.

Noot:
1. Zie voor inleiding en aanleiding De Sneuper 93

GROETEN UIT AMERIKA (8)

Kor Postma ([redacted]

In het achtste deel volgen we de familie Gerrit Gerbens van der Weit en Abraham Paulus' Buwalda.
Gerrit Gerbens van der Weit wordt geboren op 11 februari 1815 in Stiens Gemeente Leeuwarderadeel. Hij is een zoon van Gerben Wijtzes van der Weit en Tjitske Baukes van der Woude. Gerrit Gerbens van der Weit trouwt op 6 mei 1837 in de Gemeente West-Dongeradeel met Wypkje Jacobs Kuipers. Wypkje Jacobs Kuipers werd geboren op 16 december 1817 in Hiaure en was een dochter van Jacob Tjerks Kuipers en Renske of Rinske Wijbes Kuipers. Het echtpaar krijgt vier kinderen.
Gerben geboren 3 juli 1840 te Bornwird, Renske geboren 9 juni 1842 te Bornwird, Jacob geboren 5 februari 1844 te Bornwird, Wijtze geboren 1 januari 1847 te Bornwird.
Ook zij gaan aan boord van de "Pieter Floris", en onder leiding van Ds. H. P. Scholte, op zoek naar een beter bestaan in Amerika. Toch slaat het noodlot voor hen op zee reeds toe. Maar liefst drie keer staan zij aan de reling van het schip en zien één van hun geliefde kinderen in zee verdwijnen: Renske, Jacob en Wijtze overlijden alle drie tijdens de overtocht. Wat een drama moet dat voor deze jonge ouders zijn geweest om in zo´n korte tijd drie kinderen te moeten verliezen.

Gelukkig wordt er enkele maanden na aankomst in Pella opnieuw een dochter geboren die wederom de naam Renske krijgt. Deze Renske wordt geboren op 2 februari 1848.
Maar wederom slaat het noodlot toe en overlijdt op tienjarige leeftijd hun oudste zoon Gerben in 1850. Hierna worden nog twee kinderen geboren.
Joseph G. van der Weit op 3 juli 1855 te Pella en Mary C. van der Weit op 5 januari 1858 eveneens te Pella.
Op 16 november 1869 overlijdt op 14-jarige leeftijd opnieuw hun zoon Joseph G. van der Weit.
We zijn over het wel en wee van deze familie verder weinig te weten gekomen. Alleen dat Gerrit Gerbens van der Weit bekend was om zijn goed

renderend boerenbedrijf. Naarmate ze ouder werden zijn ze beiden tot de dood toe verzorgd bij dochter Mary en schoonzoon Frank Hugen en zijn aldaar in hun woning gestorven volgens de Knoxville Express en de Pella Chronicle nalatende een grote schare liefhebbende kinderen, kleinkinderen en goede vrienden.

Gerrit Gerbens van der Weit overlijdt op 3 juni 1901 en Wypkje Jacobs Kuipers overlijdt op 29 of 31 augustus 1902 beiden te Pella, Marion County, Iowa. Ze liggen beiden begraven op de Oakland Cemetery, Marion County, in Iowa.
Van dochter Renske, geboren 2 februari 1848, weten we gelukkig iets meer.
Renske van der Weit trouwde op 27 oktober 1871 te Pella, Marion County, Iowa met Willem Alberts Mulder. Willem Alberts Mulder was geboren op 10 december 1844 te Wildervank in de provincie Groningen. Hij was een zoon van Albert Egberts Mulder en Hinderkien Willems Broekman. Willem Alberts Mulder runde een boerenbedrijf. Renske van der Weit overlijdt op 28 oktober 1913 en Willem Alberts Mulder overlijdt op 05 januari 1924 beiden te Corsica, Douglas County, in de staat South Dakota. Het echtpaar Mulder laat 13 kinderen na.
Omdat er verder weinig over deze familie is te vinden voor wat betreft hun maatschappelijke positie in de leefgemeenschap van Pella noemen we de 13 kinderen.
Henderkien/Hendrika geb. 4 aug. 1872 Pella, overl. 28 september 1958
Gerrit geboren 19 juni 1874 te Pella en overleden 24 juni 1911
Albert geboren 16 oktober 1875 te Pella en overleden 9 januari 1961
Jacob geboren 7 januari 1877 te Pella en overlijdensdatum onbekend
John geboren 23 maart 1878 te Pella en overleden 23 augustus 1966
Wiepke geboren 3 augustus 1879 te Pella en overleden 18 april 1958
Hendrik geboren 10 april 1881 te Pella en overleden 16 juli 1936
Marie geboren 16 september 1882 te Pella en overleden 20 juli 1964
Magdalena geboren 7 maart 1884 te Pella en overleden 29 mei 1971
Kind 1 t/m 9 allen geboren te Pella, Marion County, Iowa.
Johanna geboren 14 februari 1887 te Corsica en overleden 1 april 1973
William geboren 13 februari 1889 te Corsica en overleden 26 juni 1953
Geertje geboren 15 november 1891 Corsica en overlijdensdatum onbekend.
Herman geb. 7 februari 1895 te Corsica, overlijdensdatum ook onbekend.

Kind 10 t/m 13 allen geboren te Corsica, Douglas Co, South Dakota.
Ook van dochter **Mary C. van der Weit** zijn er gegevens boven water gekomen. Ze trouwde op 14 oktober 1881 te Pella met Frank Huigens. Later wordt deze naam gewijzigd in Hugens en nog later in Hugen. Frank Huigens was geboren op 14 februari 1857 en was boer van beroep. Hij is waarschijnlijk ook van Nederlandse afkomst. Hij overleed op 22 mei 1914 te Pella en zijn vrouw Mary overleed op 27 mei 1936 eveneens te Pella. Ze worden beiden begraven op de Oakwood Cemetery te Pella. Het echtpaar Hugen laat vier kinderen na.
Harry F. geboren 11 november 1882 te Pella en overleden september 1928.
Frank geboren in 1885 Pella en overlijdensdatum onbekend.
Gerrit geboren 2 juni 1887 te Pella en overleden 13 oktober 1963
Kate geboren in 1888 te Pella en overleden 9 juni 1977.

Ook in dit deel het familierelaas van **Abraham Paulus Buwalda**. Abraham Paulus Buwalda werd geboren op 21 maart 1802 te Ee. Hij was een zoon van Paulus Gerrits Buwalda en Gertje Johannes Douma.

Gezin Abraham Paulus Buwalda.
Achterste rij: Andrew A. Buwalda, Gerrit A. Buwalda, Izaäk Epkes Roorda, Wieger Epkes Roorda, Engel Verploegh en Anne Epkes Roorda.
Voorste rij: Hieke Biesma-Buwalda, Gertje Buwalda-dijkstra, Baukje Buwalda-Roorda, Trijntje Buwalda-Roorda, Pauline Buwalda-VerPloegh, Doetje Buwalda-Roorda.
Inzet: Geert Alberts Dijkstra
Vooraan: Elizabeth Hammel-Buwalda.

Op 16 mei 1829 trad hij te Metslawier, gemeente Oost-Dongeradeel, in het huwelijk met Aaltje Jans Havenga (Havinga). Aaltje Jans Havenga was geboren op 29 maart 1810 in Hantumeruitburen en een dochter van Jan Doedes Havenga en Baukje Andries. Het gezin Abraham Paulus Buwalda wordt gezegend met acht kinderen waar van er drie kinderen op jonge leeftijd overlijden.
Als eerste wordt zoon Paulus geboren op 12 maart 1830 te Ee. Hij overlijdt de volgende dag op 13 maart 1830 eveneens te Ee.
Daarna volgt dochter Gertje geboren op 4 januari 1832 te Ee.
Dan volgen Baukje geboren 31 december 1833 te Ee, Trijntje geboren 20 april 1836 te Ee, Doetje geboren 10 juli 1838 te Ee, Paulina geboren 18 juli 1841 te Ee.
Rouw is er wanneer op 4-jarige leeftijd dochter Doetje overlijdt op 23 augustus 1842. Hierna wordt er wederom een dochter geboren die de naam Doetje krijgt en wel op 14 februari 1844 te Ee.
Als laatste wordt er nog een dochter geboren met de naam Jantje. Jantje wordt geboren op 27 juni 1846 te Ee en overlijdt na 1 maand op 27 juli 1846 eveneens te Ee.
Abraham Paulus Buwalda was winkelier, tuinier en schipper te Ee.
Met vrouw en vijf dochters maakt hij in april 1847 de grote stap naar het land van dromen en wensen zoals Amerika destijds werd genoemd. De aardappelziekte, de slechte economische vooruitzichten en de religieuze onderdrukking waren voor Abraham de belangrijkste motieven om te emigreren. Het laatste stuk van hun reis door Amerika verliep niet geheel vlekkeloos. Aaltje werd zo erg ziek dat ze vanaf Keokuk tot Pella liggend moest worden vervoerd. Wat een blijdschap moet er zijn geweest wanneer hun eindbestemming was bereikt. Tijdens de zeereis en tijdens de tocht door Amerika lieten vele kinderen en ouderen het leven. Vele graven zijn daar nog de hedendaagse bewijzen van.
De grote gespierde roodharige Abraham werd in Amerika volledig geaccepteerd en verdiende bij velen krediet. Hij bouwde een blokhut op zijn eigen aangekochte grond ongeveer anderhalve mijl ten noordwesten van Pella aan de Highway of grote snelweg 163.
In Amerika worden nog eens 3 kinderen geboren.
Jan Paulus Buwalda geboren op 19 juni 1849 te Pella. Hij overleed op 1 jarige leeftijd op 22 juli 1850 eveneens te Pella.
Daarna werden er nog twee zonen geboren.
Gerrit A. Buwalda op 30 juli 1852 en Andrew A. Buwalda op 5 maart 1855 beiden te Pella, Marion County, Iowa.
Aaltje Jans Havenga overlijdt op 24 februari 1870 en Abraham Paulus Buwalda overlijdt op 15 februari 1881 beiden te Pella.

Beiden worden begraven in het Buwalda familiegraf wat op hun eigen landgoed was gemaakt.

En hoe gaat het verder met de zeven overgebleven kinderen van dit echtpaar.
Gertje (Geertje) Buwalda trouwt op 07 maart 1853 te Pella met Geert Alberts Dijkstra. Geert Alberts Dijkstra was geboren op 16 augustus 1817 te Westergeest en een zoon van Albert Geerts Dijkstra en Mettje Lieuwes de Jong. Gertje en Geert hebben elkaar waarschijnlijk gekend omdat hij ook aan boord was van de ”Pieter Floris” in 1847.
Geert Alberts Dijkstra maakte de oversteek zonder zijn ouders en verdere familie. Ook het volgende verhaal wil ik u niet onthouden:

De goudkoorts.
Na aankomst in Pella sluit Geert hechte vriendschap met Engel Ver Ploeg en Hendrik Slot, allebei ook passagiers op de "Pieter Floris".
Na 2 jaar werken in Pella besluiten ze om met z´n drieën naar Californië te gaan op zoek naar goud. Dit was de laatste tijd onderwerp van gesprek en de jongens konden het niet laten om ook hun geluk hierin te beproeven.

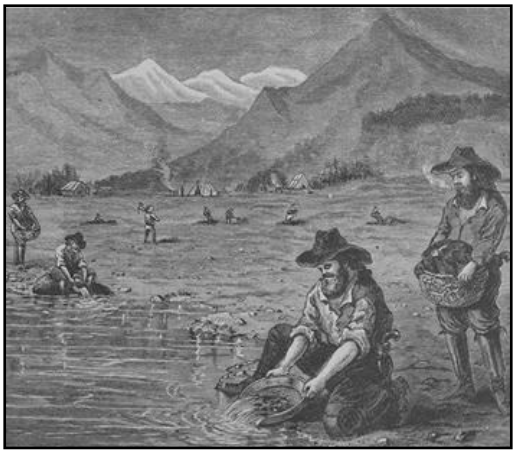

De goudkoorts had hun in de macht gekregen. Omdat in het westen van Amerika op dat moment geen wetten en regels waren, en het gebied tamelijk verlaten, besluiten ze om een langere maar waarschijnlijk veiliger weg te nemen. Eerst vertrekken ze richting New Orleans, in de staat Louisiana, liggend aan de Golf van Mexico.

Hier gaan ze aan boord van een schip wat hun helemaal naar het zuidelijkste punt van Zuid-Amerika voert. Via Kaap Hoorn gaat het vandaar uit weer noordelijker richting Californië.
Ruim twee jaar verblijven de drie vrienden in Californië en met succes.
Geert stond bekend in de regio als een man die altijd een mes en een geweer bij zich had om zichzelf en zijn vrienden te beschermen. Als je eenmaal goud had gevonden moest je het namelijk ook ergens bewaren !!!
Geert bewaarde zijn goud in een riem die hij om zijn middel droeg. Het verhaal gaat dat tijdens de terugtocht uit Californië Geert werd aangevallen.
Geert was klein van stuk en kon mede door het gewicht van zijn riem met veel moeite op zijn ezel komen. Een plotseling verschijnende Spanjaard greep hem van achteren!! Geerts eerste gedachte was: Daar gaat mijn verdiende geld.
Maar gelukkig bleek de Spanjaard juist heel behulpzaam en hielp hij de kleine Geert op zijn ezel zodat hij en zijn maten hun weg konden vervolgen. Na zijn huwelijk vestigen ze zich vlakbij het plaatsje Otley. Geert zat veel op de veranda van zijn huis en schoot met regelmaat wilde prairie kippen die dan dienden als aanvulling op de warme maaltijd.

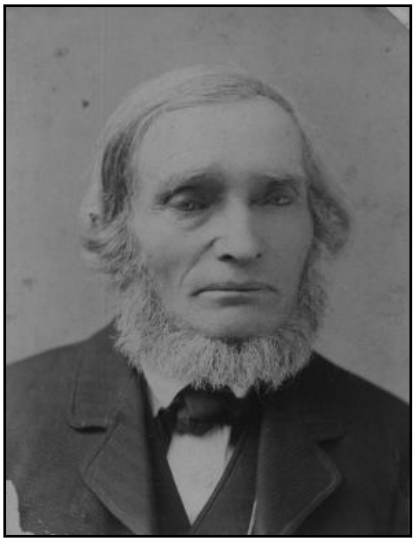

Geert Alberts dijkstra en Gertje Abrahams Buwalda

Gertje Buwalda overlijdt op 05 december 1888 en Geert Alberts Dijkstra overlijdt op 16 maart 1902 beiden te Pella, Marion County, Iowa. Ze

worden beiden begraven op de Buwalda begraafplaats. Het echtpaar Dijkstra laat 10 kinderen na waarvan er twee op jonge leeftijd overlijden. De kinderen worden achtereenvolgends geboren: Martha, Abraham, Albert, Gerrit, Aaltje, Levi, Paulina, Andrew, David en Aldora (Allie Dora).

Baukje Buwalda trouwt op 31 juli 1857 te Pella, Marion County, Iowa met Izaak Epkes Roorda.
Izaak Epkes Roorda was geboren op 25 oktober 1832 te Dantumawoude en een zoon van Epke Alberts Roorda en Froukje Wiegers van der Lune.
Baukje Buwalda overlijdt op 23 april 1893 en Izaak Epkes Roorda overlijdt op 11 maart 1905 beiden te Pella, Marion County, Iowa.
Ze liggen begraven op de Porterville begraafplaats ten zuidoosten van Pella, Marion County, Iowa.
De volgende tekst staat op de rouwkaart:

Izaäk Epkes Roorda en Baukje Buwalda

A precious one from us has gone,
A voice we loved is stilled;
A place is vacant in our home,
Which never can be filled.
God in His wisdom has recalled,
The boon his love had given,
And though the body slumbers here,
The soul is safe in Heaven.
Het echtpaar Roorda laat 9 kinderen na.
Dit zijn achtereenvolgens:
Epp, Allie, Flora, Tena, Abraham, Henrietta, Gerrit, Anna en Paulina.

Gezin Izaäk Epkes Roorda.
Achterste rij: Henriëtte, Abraham, Flora, Tena en Gerrit
Middelste rij: Epp, vader Izaäk, moeder Baukje en Allie
Voorste rij: Anna en Lena

Trijntje Buwalda trouwt op 31 juli 1857 te Pella met Wieger Epkes Roorda. Wieger Epkes Roorda was geboren op 20 november 1826 te Dantumawoude en een zoon van Epke Alberts Roorda en Froukje Wiegers van der Lune. Trijntje Buwalda overlijdt op 03 juli 1912 en Wieger Epkes Roorda overlijdt op 8 juni 1906 beiden te Pella, Marion County, Iowa.
Wieger Epkes Roorda en Trijntje Buwalda liggen begraven op de begraafplaats Graceland ten noorden van Pella, Marion County, Iowa.

Wieger was schilder van beroep.
Het echtpaar Roorda laat geen kinderen na.

Wieger Eples Roorda en Trijntje Abrahams Buwalda

Paulina Buwalda trouwt op 11 maart 1859 te Pella met Engel Ver Ploeg. (bekend van de goudkoorts). Engel Ver Ploegh was geboren op 14 april 1823 te Herwijnen en een zoon van Hendricus Ver Ploegh en Aaltje van Zee. Ook Paulina heeft waarschijnlijk Engel Ver Ploegh gekend of heeft hem leren kennen tijdens de overtocht naar Amerika want ook hij was een passagier van de "Pieter Floris". Hij reisde alleen en wat zijn reden is geweest om te emigreren naar de States is niet bekend. We kunnen hieruit opmaken dat er verscheidene huwelijken zijn voortgekomen uit de soms wel zes weken durende overtocht van Nederland naar Amerika.
Paulina Buwalda overlijdt op 05 april 1916 en Engel Ver Ploegh overlijdt op 19 april 1902 beiden te Pella, Marion County, Iowa. Het echtpaar Ver Ploegh laat 10 kinderen na:
Henry, Aaltje (Allie), Abraham, Aartje, John, James, William, Trijntje, Catharina en Cornelia Kate.
Doetje Buwalda trouwt op 03 april 1863 te Pella met Anne Epkes Roorda. Anne Epkes Roorda was geboren op 11 december 1834 te Dantumawoude en een zoon van Epke Alberts Roorda en Froukje Wiegers van der Lune. Zij was daarmee de derde dochter die met een zoon trouwt uit dit uit Dantumadeel afkomstige gezin. Doetje helpt haar vader op het boerenbedrijf en bij de steenkoolwinning dat op hun eigen landgoed werd gevonden. Anne was eveneens schilder van beroep.
Doetje Buwalda overlijdt op 11 december 1937 en Anne Epkes Roorda

overlijdt op 26 april 1927 beiden te Pella, Marion County, Iowa.
Anne Epkes Roorda en Doetje Buwalda liggen begraven op de begraafplaats Oakwood in Pella, Marion County, Iowa. Het echtpaar Roorda laat zeven kinderen na.
Dit zijn achtereenvolgens: Froukje (Flora), Allie, Epp, Gertrude, Tena, Abraham en Wieger.

Gezin Anne Epkes Roorda.
Achterste rij: Epp, Gertrude, Allie en Flora
Middelste rij: Abraham
Voorste rij: moeder Doetje, Wieger, Tena en vader Anne

Gerrit A. Buwalda trouwt op 1 juli 1873 te Pella met Elizabeth Nancy Hammel. Elizabeth Nancy Hammel was geboren op 30 oktober 1852 te Indianapolis, Marion Co, Indiana en was een dochter van Ebenezer Ferris Hammel en Mary Jane Lawler. Gerrit A. Buwalda overlijdt op 7 oktober 1922 en Elizabeth Nancy Hammel overlijdt op 23 november 1916, beiden te Pella, Marion Co, Iowa.
Uit het huwelijk wordt een zoon geboren genaamd Abraham G. Buwalda.
Als laatste in de rij van 7zeven noemen we **Andrew A. Buwalda.** Hij trouwde op 14 april 1880 te Pella met Hieka of Hyke Biesma. Hieka Biesma werd geboren op 16 december 1860 in de gemeente Leeuwarderadeel en was een dochter van Bernardus Jans Biesma en Aaltje Jacobs Straatsma.

Andrew A. Buwalda overlijdt op 3 juli 1928 en Hieka Biesma overlijdt op 23 oktober 1941 beiden te Pella, Marion County, Iowa. Beiden overleden aan kanker. Het echtpaar Buwalda laat acht kinderen na: Aaltje (Allie), Geertje (Gertrude), Dora, Trijntje (Tina), Bernard, Abraham Paul, Sarah (Sara) en Elizabeth.
Alle bovenstaande Buwalda´s worden begraven op de Oakwood, Porter Grove en Graceland begraafplaats te Pella.
Het grootste ooit geëmigreerde gezin naar Amerika is van de landbouwer Jan Griffioen met zijn vrouw. Hij vertrok vanuit de haven Rotterdam met vrouw en 17 kinderen. Waar hij oorspronkelijk vandaan komt is bij mij niet bekend.
Heeft u naar aanleiding van dit verhaal aanvullingen of verbeteringen dan hoor ik dat graag.

Mede dank zij de medewerking van onderstaande personen is dit artikel tot stand gekomen: Murt Kooi, Karen Hanley, Greta Thompson, Wilma Vande Berg, John Kirk, Linda Ziemann (allen USA),Theunis Velink (NED), Edwin van der Weit (NED).

INGEBOEKT

Het ontstaan van het openbaar vervoer in Noordoost Friesland
Auteurs: Wim Mollema en Jelte Giezen
Aantal blz.: 271
Afbeeldingen: Groot aantal foto's. Zowel in zwart/wit als in kleur
Ook veel dienstregelingen, advertenties en diverse krantenartikelen
Korte Beschrijving:
Het boek beschrijft de geschiedenis van de kleine bedrijfjes tot het moment dat ze in 1938 overgingen in de 'Noord Oost Friesche Autobus-onderneming'. De NOF en de NTM gingen in 1971 op in de FRAM. Dat bedrijf ging via de Veonn over in NoordNed. Tegenwoordig is het vervoer in Noordoost Friesland in handen van Connexxion. Het boek gaat niet alleen over het autobuswezen, maar geeft een algemeen beeld van de veranderingen in het openbaar vervoer in de afgelopen eeuw.
Prijs: € 32,50 . Te koop in de boekhandel
Voor meer informatie kunt contact opnemen met Wim Mollema. Tel: 0595-571529 of email: [redacted]

PARENTEEL VAN FOLCKERT NN (1)

M.O. Koopmans ([redacted]

Generatie I
In deze generatie is één gezin met kinderen bekend met 2 kinderen. Kinderen uit dit gezin zijn geboren in 1618. De kinderen uit dit gezin zijn afkomstig uit Engwierum.
I **Folckert Nn**.
Van Folckert en een onbekende vrouw zijn twee kinderen bekend:
1 **Cornelis Folckerts**, brouwer, wonende te Leeuwarden, is overleden na maandag 16 augustus 1677.
2 **Wytse Folckerts** is geboren rond 1618 te Engwierum, zie II.

Generatie II (van 1618 tot 1677)
In deze generatie is één gezin met kinderen bekend met 3 kinderen.
Kinderen uit dit gezin zijn geboren tussen 1650 en 1669. De kinderen uit dit gezin zijn afkomstig uit Dokkum.
II **Wytse Folckerts**, zoon van **Folckert Nn (I)**, koopman, wonende te Dokkum, is geboren rond 1618 te Engwierum, is overleden op woensdag 8 februari 1673 te Dokkum. Wytse werd ongeveer 55 jaar.
Grafsteen:

..... bruarius 1665 is in den Heer
gerust die Eerbare Tettje Sioerts
in leeven huisvrouwe van Wytse
Folckerts out ontrent 40 Iaeren
Den 8 februarius 1673 is in de heere gerust
die eersame Wytse Folckerts
Koopman tot Dockum out ontrent 55
Iaere en leggen alhier begraven. <1>

Inventarisatie bij wijlen Tettie Sioerts i.l huisvrouw van Wijtse Folckerts, coopman, die hertrouwt Antie Meinses, d.d. 19-8-1667 Zie ook authorisatie d.d. 20-11-1667, Trijntje int 17e jaar en Folckert int 10e jaar, curator is Jan Andries.<2,3>
Authorisatie d.d. 17-2-1673; Folckert Wytses 16 jaar, zoon van wijlen Wytse Folckerte en wijlen Tetie Sioerds, curator is Cornelis Folckerts, brouwer te Leeuwarden, volle oom van vaderszijde, cur pg <4>
Idem zelfde datum, Tetie Wytses 4 jaar, dochter van wijlen Wytse Folckerts bij Antie Meinses, curator div. is Doye Martens Schelsma, vaandrig.<5>
Authorisatie d.d. 8-6-1677, Tetie Wytses in 9e jaar dochter van wijlen Wytse Folckerts en Antie Meinsis, die hertr. Pyter Jansen Mockma, cur pg. Allert Thomas. koopman, boekweitmaker, behuwd oom vaderszijde.<6>

Idem d.d. 16-8-1677 is de cur. Allert Thomas overleden en dan wordt Cornelis Folckerts, brouwer Leeuwarden, volle oom vaderszijde cur pg.<7>
Idem inventarisatie bij Antie Meinse, weduwe wijlen Hessel Taeckes, tegenwoordig gehuwd met Wijtse Folckerts, coopman, d.d. 4-9-1667. <8>
Inventarisatie bij wijlen Wijtse Folckerts, coopman gehuwd met Antie Meinses, laatste huisvrouw, d.d. 17-2-1673.<9>
Inventarisatie bij wijlen Antie Meinses die gehuwd was met Pijter Jansen Mockma, laatste man, d.d. 17-8-1677.<10>
Idem d.d. 18-9-1677, eerste man Hessel Taeckis, tweede man Wijtse Folckerts en derde man is Pijtter Jansen Mockma.<11>
Dokkum, huwelijken 1647 Vermelding: Ondertrouw op 18 december 1647 Man : Wytse Folckerts afkomstig van Engwierum Vrouw : Tettie Sjords Opmerking : zij is geboren te Sijbrandahuis.
Dokkum, huwelijken 1667 Vermelding: Bevestiging huwelijk op 28 juli 1667 Man : Wijtse Folkerts afkomstig van Dokkum Vrouw : Antie Meinses Opmerking : koopman, hij is geboren te Engwierum.
Wytse gaat in ondertrouw (kerk) op woensdag 18 december 1647 te Dokkum op ongeveer 29-jarige leeftijd (1) met de ongeveer 22-jarige **Tetje Sjoerds**. Tetje is geboren rond 1625 te Sijbrandahuis, is overleden in februari 1665. Tetje werd ongeveer 40 jaar.
Van Wytse en Tetje zijn twee kinderen bekend:
1 **Trijntje Wytses** is geboren rond 1650, zie III.
2 **Folkert Wytses**, wonende te Dokkum, is geboren rond 1657, is overleden na vrijdag 17 februari 1673. Folkert werd minstens 16 jaar.

Wytse trouwt (kerk) op donderdag 28 juli 1667 te Dokkum op ongeveer 49-jarige leeftijd (2) met **Antie Meinses**.
Dokkum, huwelijken 1673 Vermelding: Bevestiging huwelijk op 7 december 1673 Man : Pieter Jans Mokma afkomstig van Dokkum Vrouw : Antje Meinses afkomstig van Dokkum Opmerking : burger en meester bakker, weduwe van Wytse Folkerts, koopman.
Antie was eerder gehuwd (1) met **Hessel Taekes**.<12,13>
Antie was later gehuwd (3) met **Pyter Jans Mokma**.<14,15>
Van Wytse en Antie is een kind bekend:
3 **Tetje Wytses**, wonende te Dokkum, is gedoopt op zondag 20 januari 1669 aldaar, is overleden na maandag 16 augustus 1677. Tetje werd minstens 8 jaar, 6 maanden en 27 dagen.

Generatie III (van 1650 tot 1677)
In deze generatie is één gezin met kinderen bekend.
Het kind uit dit gezin is geboren in 1682.
Het kind is afkomstig uit Dokkum.

III **Trijntje Wytses** ook genaamd Trijntje Wytses Donia?, dochter van **Wytse Folckerts (II)** en **Tetje Sjoerds**, is geboren rond 1650.
Trijntje was gehuwd (1) met **Jan Jansen Brouwer**. Jan, gemeensman, wonende te Dokkum, is geboren Ee, is overleden voor zaterdag 2 juli 1689. Zie inventarisatie d.d. 5-7-1689.<16>

Dokkum, huwelijken 1686 Vermelding: Bevestiging huwelijk 28 november 1686 Man : Jan Jansen Brouwer afkomstig van Dokkum Vrouw : Anskje Pijtters afkomstig van Nes Opmerking : gemeensman, hij is geboren te Ee.
D.d. 2-7-1689 wijlen Jan Jansen Brouwer, gemeensman was gehuwd met wijlen Tryntie Wytses en hadden een zoon Jan Jansen Brouwer junior oud ca 7 jaar; curator pg wordt Tjepcke Tjepckes behuwd oom, brouwer, Folckert Wytses oom moederszijde, assisteert Jan Jans Brouwer junior, idem Tie Idses broer vaderszijde; NB: Beide ooms bedingen dat de cur. niet meer in rekening mag brengen dan de opbrengst van de obligaties.<17>
D.d. 5-7-1689 Anskien Pytters, 2e vrouw van wijlen Jan Jansen Brouwer hebben samen een dochter Jancke Jans Brouwer oud 13 weken; curator divisiones wordt Cornelius Bosman, secr. OOD en Tjepcke Tjepckes wordt curator div. voor Jan Jansen Brouwer junior, oud can 7 jaar.<18>
D.d. 20-3-1695 Jan Jansen zoon van wijlen Jan Janse Brouwer, in leven gemeensman van Dokkum; Nieske Idses moei, weduwe van wijlen Tiefke Tiefkes (Tiepke Tiepkes?) Brouwer, die curator van de kinderen was; Tryntje Andries behuwd moei van de kinderen wed. wijlen Roel Idses; Jan Joosten wordt de nieuwe cuartor pg ipv Tiefke Tiefkes.<19>
Jan was eerder gehuwd (1) met **Antie Feijes**.<20>
Jan was later gehuwd (3) met **Anskien Pytters**.<21,22>
Van Jan en Trijntje is een kind bekend:
1 **Jan Jansen Brouwer**, wonende te Dokkum, is geboren rond 1682, is gedoopt op donderdag 18 september 1687 aldaar, is overleden na zondag 20 maart 1695. Jan werd minstens 13 jaar.
Uit de inventarisatie blijkt dat zoon Jan Jansen volgens testament d.d. 1-7-1687 van zijn vader f 5.000,-.<23>
Dokkum, huwelijken 1718 Vermelding: Bevestiging huwelijk op 23 oktober 1718 Man : Jan Jansen Brouwer afkomstig van Dokkum Vrouw : Imkjen Arjens afkomstig van Holwerd Opmerking : Brouwer kan ook het beroep zijn in plaats van familienaam.
Op 2 maart 1725 verkopen Haije Sijtses, huisman tot Ee en Antie Gerbens egtel. een huis en hovinge etc te Doccum aan Jan Jansen mr brouwer binnen Doccum en Impkien Arents egtel.<24>
Op 3 oct. 1727 verkoopt Jan Jansen brouwer te Collum voor een summa van 380 goutguld. een seekere huisinge en hovinge sampt somerhuis daar agter staande en gelegen op de oostersingel binnen Doccum etc aan Pijtter

Pive. Niaar ratione vicinitatis Benjamijn Bekius selfs in Judicie present als geauthoriseerde curator over Pijtter Jacobs en Grijtie ..... huisvrouw van Pijter Jacobs mede alhier in judicie present te samen voor't geheel.etc.<25>
Trijntje trouwt (kerk) op maandag 6 december 1666 te Dokkum, hij van Dokkum en zij van Ee. op ongeveer 16-jarige leeftijd (2) met **Allert Thomas**. Allert, koopman en boekweitmaker, wonende te Dokkum, is overleden tussen dinsdag 8 juni en maandag 16 augustus 1677 aldaar.
Authorisatie d.d. 8-6-1677, Tetie Wytses in 9e jaar dochter van wijlen Wytse Folckerts en Antie Meinsis, die hertr. Pyter Jansen Mockma, cur pg. Allert Thomas. koopman, boekweitmaker, behuwd oom vaderszijde.<26>
Idem d.d. 16-8-1677 is de cur. Allert Thomas overleden en wordt Cornelis Folckerts, brouwer te Leeuwarden, volle oom vaderszijde cur pg.<27>
OPMERKING, hoe kan hij na zijn dood nog trouwen, of moet het jaartal 1666 zijn?
Dokkum, huwelijken 1668 Vermelding: Bevestiging huwelijk op 6 december 1668 Man: Allert Thomas afkomstig van Dokkum Vrouw: Trijntie Wijtses Donia afkomstig van Ee.

Noten

1) (Reactie op) "De Sneuper" September 2009, nr 93 blz 162
2) DOK W29-35
3) DOK nr 102 akte nr 2
4) DOK nr 102, akte nr 151
5) DOK nr 102, akte nr 152
6) DOK 102 akte nr 250
7) DOK 102 akte nr 254.
8) W 29-71
9) W31-168
10) W32-355
11) DOK W32-368v
12) Antie trouwt (kerk) op woensdag 6 oktober 1655 te Dokkum met Hessel.
13) Hessel Taekes. Hessel, bakker, wonende te Dokkum, is overleden voor 1667. Dokkum, huwelijken 1655 Vermelding: Bevestiging huwelijk op 6 oktober 1655 Man: Hessel Taeckes afkomstig van Dokkum Vrouw: Antie Meintses Opmerking: hij is bakker
14) Antie trouwt (kerk) op donderdag 7 december 1673 te Dokkum met Pyter.
15) Pyter Jans Mokma. Pyter, mr bakker en burger, wonende te Dokkum. Dokkum, huwelijken 1673 Vermelding: Bevestiging huwelijk op 7 december 1673 Man: Pieter Jans Mokma afkomstig van Dokkum Vrouw : Antje Meinses afkomstig Dokkum Opmerking: burger/ meester bakker, weduwe v Wytse Folkerts, koopman.
16) DOK W35-347, 401.
17) DOK nr 102-428
18) DOK nr 102-429
19) DOK nr 102-484
20) Antie Feijes. Antie, wonende Dokkum, overl na maandag 11 januari 1672.
21) Jan trouwt (kerk) donderdag 28 november 1686 te Dokkum met Anskien.
22) Anskien Pytters. Anskien, wonende te Dokkum, is afkomstig uit Nes, is overleden na dinsdag 5 juli 1689.
23) DOK W35-353v.
24) DOK 198-55
25) DOK 198-97v.
26) DOK 102 akte nr 250
27) DOK 102 akte nr 254.

TWEE EEUWEN POSTHISTORIE IN DOKKUM

Peter Danz,
ter gelegenheid van Open Monumentendag 2009

Op 17 juli 2009 heeft het postkantoor Dokkum definitief zijn deuren gesloten en daarmee is een einde gekomen aan een periode van twee eeuwen Dokkumer postgeschiedenis waarover ik graag het één en ander wil vertellen. Alhoewel er ook voor die tijd met bodes, postkoetsen en schepen post van A naar B werd gebracht, is het jaar 1807 een belangrijk merkpunt in die historie, en daar wil ik dit verhaal dan ook beginnen.

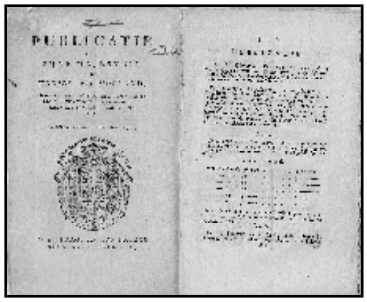

De Postwet van 1807 legde het postmonopolie vast, wat betekende dat alleen de staat het recht had brieven te verzamelen, te vervoeren en te distribueren. Na de Franse inlijving in 1810 werd de staat verantwoordelijk voor alle postzaken met een maximum gewicht van een kilo.
De Posterijen waren ondergebracht bij het Ministerie van Financiën en dit staatsmonopolie was voornamelijk een bron van inkomsten voor de overheid. Voor de consument was nog weinig geregeld. De burgers klaagden en bedachten methoden om het staatsmonopolie te omzeilen. Wanneer een brief zwaarder was dan een kilo, mocht het pakket op andere manieren worden vervoerd. De ontvanger van een brief keek dan ook niet vreemd op wanneer het pakket een steen, lood of hout bevatte. Behalve vanwege de prijs, want het was de ontvanger die betalen moest, en dat viel soms 'zwaar' tegen. Brievenbussen waren er niet, de post moest worden afgeleverd op een afleverpunt, meestal het woonhuis van de 'postdirecteur' of 'directeur briefedienst'.
We moeten ons overigens geen overdreven voorstelling maken van de hoeveelheden post die verwerkt werden. Ongeveer 20% van de bevolking was analfabeet in 1800 en brieven schrijven was voor particulieren geen dagelijks werk. Waarschijnlijk was in Dokkum het gemeentehuis veruit de grootste aanbieder en ontvanger van post.
De betere organisatie van de staatspost kwam pas met een nieuwe Postwet in 1850 tot stand. De nadruk kwam te liggen op de dienstverlening en het algemeen belang van correspondentie. Om te beginnen introduceerde de

wet een eenvoudiger tarievenstelsel, afhankelijk van gewicht en afstand. Voor een afstand tot en met dertig kilometer en een gewicht tot en met vijftien gram moest de verzender - en ook dat was nieuw - vijf cent betalen in de vorm van een postzegel. Het was de aanleiding voor de uitgave van de eerste Nederlands postzegel in 1852, de 'ongetande Willem III'. Daarnaast werd in iedere gemeente een postkantoor opgericht, kwamen er brievenbussen in de steden en verbeterde ook het vervoer van brieven aanzienlijk door de opkomst van de spoorwegen. Maar in Dokkum was al ruim vóór 1850 een postkantoor aanwezig. Niet een apart gebouw met de posterijen als hoofdfunctie, maar de woning van de postdirecteur, waarin een kamer of kamertje was ingericht om de post te verwerken. De eerste postdirecteur werd aangesteld in juli 1812, het was Willem Noman. Hij komt van Embden op 29 oktober 1811 en wordt dan al als 'postmeester' ingeschreven. Hij woonde aan de Legeweg, op de plaats waar nu het huis nummer 16 staat, links van de kerk. In 1890 is het oude huis gesloopt en het huidige pand op die plaats verrezen.

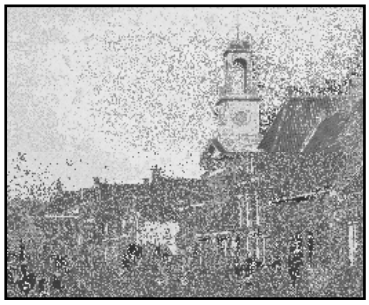

Hij wordt in 1814 opgevolgd door Ludolph Jacobus Hendrik Scheltus. Zijn voornamen zijn indrukwekkender dan zijn achternaam, maar daar wist hij wat op. Hij trouwde in 1814 in Dokkum met Charlotta Louisa Baronesse van Eichstorff de Kampherbeke en voegde het laatste deel van haar naam aan de zijne toe. Zijn woonadres, en dus de plaats van het postkantoor, heb ik niet kunnen vinden. Hij is hier te kort geweest om nadere sporen achter te laten. Maar wel bestaat van Scheltus een portret, iets bijzonders voor die tijd. En er zijn er zelfs twee!

Scheltus is niet lang in Dokkum gebleven, het Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek vermeldt: 'in 1815 diende hij als veldpostmeester bij de troepen onder Graham in Zuid-Nederland en tot belooning zijner diensten als zoodanig werd hij directeur van het postkantoor te Alkmaar, totdat hij in 1850 ontslag en pensioen bekwam". Dus Dokkum heeft hem niet meer teruggezien. Het lidmatenregister van de kerk meldt zijn komst op 2 augustus 1814 en zijn vertrek op 22 december van datzelfde jaar.

Hij werd opgevolgd door Jan Pieters Land, in de Leeuwarder Courant van 4 maart 1816 treffen we een advertentie aan, waarin J.P. Land, directeur der Posterijen, de geboorte van een dochter aankondigt. Zijn adres wordt niet vermeld, maar dat worden we gewaar als niet lang daarna de functie van postdirecteur in andere handen overgaat.

*** Door Gods goedheid, verloste op heden van eene weigeschapene dochter, de gelie·de huisvrouw van
DOKKUM, den J. P. LAND,
29 Februarij 1816. *Directeur der Post-ryen.*

Jan Pieters Land overlijdt twee en een half jaar na de geboorte van zijn dochter, op 7 oktober 1818, waarna zijn opvolger de verhuizing van het kantoor mededeelt, weer in de Leeuwarder Courant.

DE DIRECTEUR van het Post-Kantoor te Dockum verwittigt het Publiek, dat zijn Kantoor ſtaat verplaatst te worden op Dingsdag den 19 Januarij 1819, van wijk A no. 177, in wijk A, no. 1.

Daardoor weten we in de eerste plaats het adres waar Land woonde, namelijk Wijk A no. 177. Dat zou nu Grote Breedstraat 18 zijn en op die plaats staat de rechterhelft van het pand van Sake Store. Vroeger zag het er uit als het pand links op de foto.

Wijk A, no. 1, ofwel Hoogstraat 1, is het pand op de hoek van de Hoogstraat en de Kerkstraat. Dit pand uit 1564 werd in een akte van 1681 'Alteborgh' genoemd. Tot 1743 was het een voornaam woonhuis, van 1743 tot 1861 was er een grutterij gevestigd. Door de verhuizing van het postkantoor naar dit adres weten we tevens de naam van de nieuwe directeur, hier woonde Jan Fogteloo, die in een aantal latere publicaties als

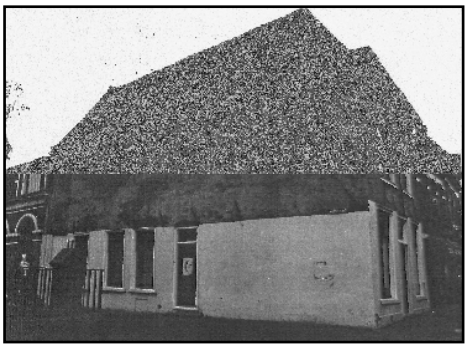

directeur postkantoor wordt genoemd.

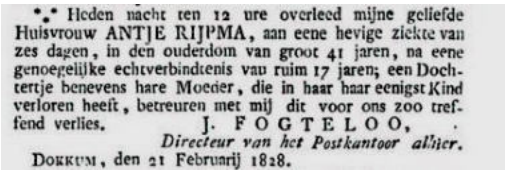
. Heden nacht ten 12 ure overleed mijne geliefde Huisvrouw ANTJE RIJPMA, aan eene hevige ziekte van zes dagen, in den ouderdom van groot 41 jaren, na eene genoegelijke echtverbindtenis van ruim 17 jaren; een Dochtertje benevens hare Moeder, die in haar haar eenigst Kind verloren heeft, betreuren met mij dit voor ons zoo treffend verlies. J. FOGTELOO,
Directeur van het Postkantoor alhier.
DOKKUM, den 21 Februarij 1828.

Zo treffen we op 21 februari 1828 in de Leeuwarder Courant familieberichten aan, waarin J. Fogteloo, directeur van het postkantoor Dokkum, het overlijden van zijn echtgenote Antje Rijpma bekend maakt.

In de Volkstelling van 1830 staat deze Jan Fogteloo vermeld als 'directeur briefepost' en in de Volkstelling 1840 als 'directeur van 't Postkantoor'. Zijn adres is zowel in de overlijdensakte van Antje als in de registers van de volkstelling 'Hoogstraat 1' of 'Wijk A, Nr 1'.

Jan Fogteloo, die in andere bronnen dan de zojuist genoemde als 'grutter' wordt aangeduid, deed de postdienst er gewoon bij. Hij vond het alleen waarschijnlijk sjieker om zich als 'directeur van het postkantoor' te afficheren dan als 'grutter', vandaar die ondertekening van het familiebericht. Toen in 1850 het Bevolkingsregister werd ingevoerd, werd hij daarin ingeschreven als 'grutter', hoewel hij ook nog steeds directeur van het postkantoor was. Uit die functie kreeg hij eervol ontslag op 8 september 1860 waarbij hij in het genot werd gesteld van een pensioen van *f* 544,00 's-jaars. Ook al zou dit, omgerekend naar verhoudingen van vandaag, een pensioen zijn van ongeveer € 10.000, hieruit blijkt wel dat de functie matig betaald werd en blijkbaar onvoldoende opleverde om in het bestaan te voorzien. Vandaar dat Fogteloo de grutterij ernaast bedreef om zijn gezin te kunnen onderhouden.

Fogteloo werd in 1860 opgevolgd door Cornelius Georgius Sombeek uit Hoorn en dat betekende automatisch ook weer een verhuizing van het postkantoor. Sombeek vestigde zich in 1860 aan de Grote Breedstraat op nummer A 169, wat nu nummer 40/42 is, dat is het pand waar slagerij Bauke Talsma gevestigd is en daar zal het postkantoor gezeten hebben tot 1863. Op de foto het eerste pand links.

In dat jaar verhuisde Sombeek naar Lageweg C 153, nu Legeweg 22. Op die plaats zit nu bruidsboetiek 'Bon Courage', maar het is niet hetzelfde gebouw. Op de foto zien we het toenmalige postkantoor, met de dienstbode in de deuropening. Het is zeker niet de dienstbode van Sombeek, want deze foto werd na 1890 gemaakt.

In 1864 verhuisde Sombeek, en met hem dus het postkantoor, naar de Oranjewal A 128. Dit pand is omgenummerd naar nummer 30, het huis links van 'Het Bolwerk', waar de heer D.D.Dam Sr. nu woont. De heer Dam vertelde mij als grappig detail, dat toen hij enige jaren geleden een plaat van een deur verwijder-de, er een gat tevoorschijn kwam, waar een loket gezeten moet hebben.

Van PTT is dan nog steeds geen sprake, het is alleen postkantoor. De telefoon was nog niet uitgevonden. De telegrafie was vanaf 1843 in ontwikkeling en aanvankelijk uitsluitend in particuliere handen. Op 7 maart 1852 werd de 'Wet tot regeling der gemeenschap door electro-magnetische Telegrafen' aangenomen en werd begonnen aan de opbouw van een landelijk netwerk van telegraafkantoren.

Telegraaf en post waren echter organisatorisch volkomen gescheiden. De posterijen vielen onder het ministerie van Financiën, dat de kantoren ook bekostigde, de telegraaf viel onder dat van Binnenlandse Zaken, dat de gemeenten opdroeg op eigen kosten een kantoor in te richten en te onderhouden.

Op 15 mei 1860 werd in Dokkum de telegraaf-dienst geopend in een pand aan de Markt waar later het ontvangkantoor der Directe Belastingen gevestigd werd. Dit kleine kantoor bestaat niet meer, het is afgebroken en nu staat daar, op nummer 32, het zwart geverfde linkerpand van Hotel de Abdij.

In de periode hierna waren er veel klachten over de slechte huisvesting van zowel het postkantoor als het telegraafkantoor. Postdirecteur Sombeek gaf blijk van een goede toekomstvisie en probeerde de gemeente er toe te bewegen een pand in te richten waarin de beide kantoren konden worden verenigd en tevens een woning voor de directeur kon worden onder-gebracht. De Minister van Financiën was bereid hiervoor een huur van ƒ 400,= per jaar te betalen. Het voorstel is in handen van commissies gesteld, die adviezen uitbrachten, het is vier keer in de Raad behandeld, maar de gemeente achtte het bedrag veel te laag en men werd het niet eens.

Daarop werd de gemeente aan haar wettelijke verplichting gehouden voor eigen rekening een telegraafkantoor in te richten en te onderhouden en het

Rijk beperkte zich tot haar taak om voor een postdienst zorg te dragen. Het nieuwe telegraafkantoor werd ondergebracht in het Waaggebouw en het

postkantoor verhuisde naar Aalsumerpoort A 198. Dit pand heeft nu nummer 8 en is het linkerdeel van Makelaardij Roos, op de foto het vierde pand van rechts.

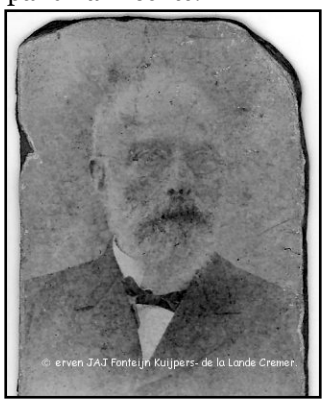

Sombeek heeft het samengaan van post en telegraaf niet mogen meemaken. Hij overleed op 16 november 1873 en een nieuwe directeur trad aan, Willem Carel Wijnmalen. Hij komt op 26 januari 1874 van Vianen en vestigt zich aan de Keppelstraat 128, nu nummer 10, op de foto het vierde pand van rechts. Het heeft later plaats moeten maken voor het linkerpand van C1000.

Maar de druk om post en telegraaf te combineren werd landelijk steeds groter en er werd hard aan gewerkt om een gecombineerd kantoor tot stand te brengen. Bovendien vond men de tijd gekomen, om niet langer een kantoor onder te brengen in het woon-huis van de directeur, maar omgekeerd, dat het kantoor de hoofdfunctie diende te zijn, waarbij het huisvesten van de directeur daaraan ondergeschikt diende te zijn.

DOKKUM, 4 November.

Het gerucht, dat er veel kans bestaat alhier van rijkswege een nieuw postkantoor zal worden gesticht, en wel op een centraal punt der stad, heeft een zeer gunstigen indruk verwekt. Was het postkantoor vroeger op den Oranjewal, later bij de Woud-, en nu bij de Aalzumerpoort, 't zijn allen punten ongeveer op het uiteinde der stad, en dus zeer ongerijfelijk voor de ingezetenen. We hopen, dat het gerucht zich spoedig moge bevestigen. Reeds wordt een huis genoemd, dat met dit doel is of zal worden aangekocht.

Het drong ook tot Dokkum door, dat deze discussie werd gevoerd, en daar wilde men graag van de gelegenheid gebruik maken om aan te dringen op een meer centrale vestiging in de binnenstad, getuige een bericht in de Leeuwarder Courant van 6 november 1874.

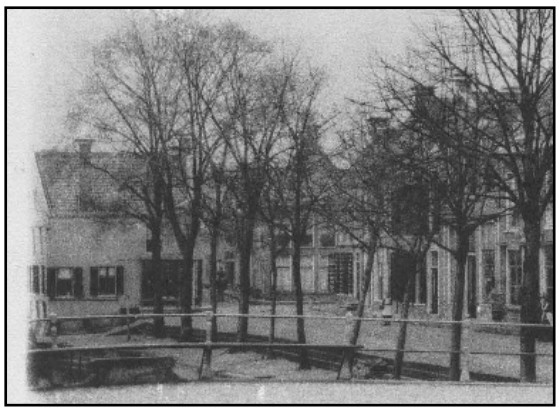

Het Rijk kocht in 1876 het pand op de hoek Nauwstraat-Koningstraat, waar nu hotelcafé-restaurant 't Raedhûs gevestigd is en in 1878 werd het postkantoor hier gevestigd. Het eerste postkantoor dat als zodanig door het Rijk werd aangeschaft en ingericht.
In 1879 bood Ds. M.W. Scheltema de pastorie aan de Kleine Breedstraat te koop aan. In zijn huis had hij een kostschool, die mede bekend is doordat van 1875 tot 1879 Sjoukje Maria Diderika Bokma de Boer tot zijn leerlingen behoorde, de domineesdochter uit Nes, beter bekend onder haar schrijfsternaam Nynke van Hichtum. Ze leerde bij hem onder meer het werk van Shakespeare kennen. Hier schreef ze ook toneelstukjes die op school gespeeld werden. In 1879 ging ze weer thuis wonen, in Nes, om haar ziekelijke moeder te helpen in de huishouding. Scheltema vertelt haar dan dat ze een geboren schrijfster is, en dat ze dit talent niet mag verwaarlozen. Zij werd later beroemd met haar boeken als 'Afke's Tiental', 'Jelle van Sipke Froukjes' en 'Schimmels voor de koets of ... vlooien voor de koekenpan?' Zij trouwde met de socialistische voorman Pieter Jelles Troelstra. Op 2 april 1880 werd dit pand door het Rijk gekocht voor de prijs van ƒ 8.000,=. Het werd verbouwd tot directeurswoning annex postkantoor door de aannemer S. Hoogeveen te Dokkum voor de prijs van ƒ 6.298,25, waarna de Postdienst, de Telegraafdienst en de toen opkomende Telefoondienst hier werden gevestigd.
Al gauw rezen problemen met die huisvesting. Het gebouw zag er haveloos uit, er traden verzakkingen in het gebouw op en het aantal afzonderlijke telefooncellen moest tot drie worden uitgebreid, waardoor het ruimte-gebrek nijpend werd. Daarop stelde de Rijksbouwmeester voor enige panden aan te kopen om uitbreiding mogelijk te maken.
In 1892 kocht het Rijk van de heren J. van der Werff en E.L. Veldkamp de beide naastgelegen panden aan de rechterzijde. Deze werden in 1894 afgebroken. De her- en verbouw werden gegund aan J.F. van der Mei voor ƒ 5.649,= op 25 juli van dat jaar. Zes dagen later al, op 1 augustus, stond in de Dockumer Courant: 'Men is reeds druk bezig de beide perceelen die tot veler ergernis in zeer haveloozen toestand verkeerden, af te breken'. Op die plaats werd een nieuw postkantoor gebouwd in een bij het grote pand

passende stijl. Eén kamer van het grote huis werd bij het postkantoor getrokken, de rest was de dienstwoning van de directeur. Het vernieuwde kantoor werd in december 1894 in gebruik genomen.

Bij die in gebruikname meldde de Dockumer Courant een onhandig detail. Vlak bij de brievenbus was een afstapje gemaakt, waardoor vooral bij donker het gevaar om te struikelen niet denkbeeldig was. De foto laat zien dat deze kritiek terecht is, er is bovendien op te zien dat men de waarschuwing ter harte heeft genomen: er is een keurig hekje geplaatst om dit onheil te voorkomen.

De plattegrond van het gebouw zag er als volgt uit:

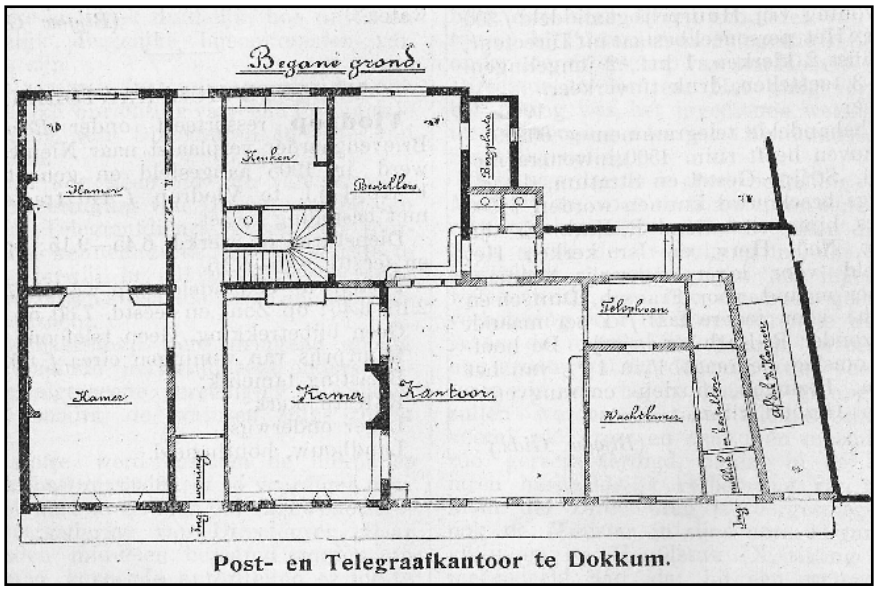

Post- en Telegraafkantoor te Dokkum.

Duidelijk is te zien, hoe van het woonhuis één kamer bij het kantoor is getrokken. Het is op deze tekening één ruimte, maar uit een beschrijving blijkt dat hij in werkelijkheid in twee even grote delen is verdeeld door een muur, evenwijdig aan de voorgevel. De achterste kamer was het kantoor van de directeur, dat dus geheel inpandig was en altijd met kunstlicht moest worden verlicht, aan de straatzijde was de telefoonkamer, waar de telefonistes de verbindingen tot stand brachten.

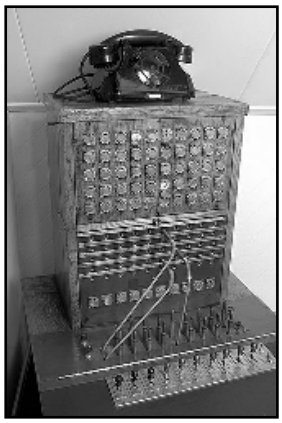

Dat ging als volgt in zijn werk. Een telefoon had geen kiesschijf, laat staan druktoetsen, maar in plaats daarvan een slinger, waarmee een stroompje kon worden opgewekt. Als een abonnee iemand wilde bellen, draaide hij aan die slinger. Daardoor viel in de centrale een klepje open waardoor de telefoniste het nummer wist van degene die belde. Daarop stak zij een stekker in het bijbehorende contact waardoor zij met de abonnee kon spreken en vroeg met wie hij verbonden wilde worden. Zij stak dan een andere stekker in het contact van de gevraagde abonnee, draaide aan de slinger waardoor daar de bel ging en de verbinding was gemaakt.

Voor interlokale gesprekken maakte zij verbinding met haar collega in de centrale van de gewenste stad, waarop die collega daar het vervolg van de verbinding verzorgde. Bij grotere afstanden werden meerdere centrales ingeschakeld. Dat kon wel even duren, vaak werd de abonnee later teruggebeld als alle contacten gelegd waren.

Zo kon het natuurlijk alleen maar met een beperkt aantal aansluitingen. De verbindingen met die abonnees ging via draden, die boven de stad gespannen waren. Zo stond er bovenop het postkantoor een staketsel met isolatoren, waaraan die draden bevestigd waren. Op andere plaatsen in de stad, zoals op de Grote Breedstraat, de Legeweg en de Zijl stonden hoge palen, waar die draden heen werden gespannen en vanwaar de individuele abonnees waren aangesloten.

Van het postkantoor uit die tijd heb ik in het Museum voor Communicatie een tweetal foto's van het interieur aangetroffen, gemaakt in 1938. Bij oudere Dokkumers, die dit kantoor nog hebben gekend, zullen die ongetwijfeld nostalgische herinneringen oproepen.

Ondanks alle verbeteringen bleek het gebouw echter onvoldoende soelaas te bieden en vanaf 1916 is uitgezien naar een ander perceel voor de huisvesting van de dienst. Veel panden werden in de beschouwingen betrokken, maar alle voorgestelde locaties werden gewogen en te licht bevonden, waarop in 1938 werd besloten op het bestaande terrein een nieuw Post- en Telegraafkantoor te stichten alsmede een afzonderlijk telefoongebouw. Waarschijnlijk door het uitbreken van de oorlog hebben deze plannen vertraging opgelopen, pas in 1950 zijn de karakteristieke panden van het 'oude' postkantoor afgebroken en is de 'nieuwbouw', zoals wij die nu kennen tot stand gekomen.

De Nieuwe Dockumer Courant meldde dat men bij de bouw op eigenaardige moeilijkheden stuitte bij de grondwerkzaamheden, want zelfs na 30 m. diep boren vond men nog geen vaste (zand) grond. Het was alles veen en zeeklei wat de boor naar boven bracht. Om het gebouw toch op een stevig fundament te plaatsen heeft men meer dan drie meter beneden de oppervlakte van de straat onder het gehele gebouw door een robuuste betonnen plaat gelegd waarop dikke betonnen muren zijn opgetrokken. Hierover ligt weer een betonnen dek en daarop heeft men ten slotte het hoofdgebouw neergezet. Door de tussenmuren heeft men bereikt dat de druk gelijkmatig over de onderste betonnen plaat wordt verdeeld, waardoor het bouwwerk niet scheef kan zakken.
Deze bouwwijze heeft ten gevolge gehad, dat zich onder de vloer van het postkantoor een soort doolhof van totaal 13 betonnen kelders bevindt. Brandvrije ijzeren deuren scheiden enkele van deze kelderruimten van elkaar, terwijl anderen slechts door een vierkant gat in de tussenwand te bereiken zijn. In de meeste kelderruimten is elektrisch licht aangebracht.
Enkele kelders zijn ingericht als archief, één als stookplaats voor de centrale verwarming, één als kolenopslagplaats en één als bergplaats voor materialen. De kolen kunnen op het achterplein door enkele grote ijzeren luiken desnoods bij drie ton tegelijk in een paar seconden in de diepe kelder worden gestort. Aldus nog steeds de Dockumer Courant.
De kelders zijn later als bunkers voor de bescherming Bevolking gebruikt en er zijn in die periode ook regelmatig alarmoefeningen gehouden. Bij de ontruiming van het pand kort geleden zijn de laatste zandzakken uit die periode opgeruimd.
In de periode, waarin de bestaande panden werden gesloopt en de nieuwbouw werd gerealiseerd is het postkantoor ondergebracht in het pand, waar in de oorlog de distributiedienst was gehuisvest in de Kleine Oosterstraat. Dat pand, dat zeer geschikt was voor de postdienst, doordat er een publieksruimte met loketten aanwezig was, had enige tijd leeg gestaan en is voor dit doel voor drie jaar door de PTT gehuurd. Het draagt nu de huisnummers 8-10, ontwerpbureau 'By Frank' is er gevestigd. Op bijgaande foto is het pand dichtgespijkerd, hij is gemaakt nadat het postkantoor eruit vertrokken was. Dit is op te maken uit de datering van de auto voor de deur, het kenteken is van na 1965 (zie foto volgende bladzij).
Het postkantoor, zoals wij het nu kennen werd officieel in gebruik genomen op 21 juli 1952. Er werd door verschillende sprekers het woord gevoerd, onder meer door toenmalig burgemeester S. van Tuinen. 'ook de aardige gevelsteen, welke boven de ingang is aangebracht, werd door de burgemeester zeer gewaardeerd. Dokkum is arm aan beeldhouwwerken en kreeg er nu weer iets bij.' Aldus het verslag in de 'Nieuwe Dockumer Courant'. Maar wie de gevelsteen gemaakt had, werd nergens vermeld.

Vandaar dat dit tot op de dag van vandaag onbekend is, tenzij de uitgeschreven prijsvraag er toe gaat leiden dat dit raadsel wordt opgelost.

Nog steeds was het tevens de dienstwoning van de directeur, daarvoor was de verdieping gereserveerd. Tot ongeveer 1974 hebben daar de directeuren gewoond, de laatste was H. van der Veen. Toen is voorgoed afgerekend met het begrip dienstwoning en de woonruimtes zijn tot kantoren verbouwd en met een aantal latere aanpassingen en verbouwingen heeft het kantoor dienst gedaan tot 17 juli jongstleden.

En daarmee heeft de historie in die twee eeuwen op twee punten zijn kringloop volbracht. In 1807 werd het Staatsmonopolie op de Posterijen ingevoerd, nu worden de posterijen geliberaliseerd. In 1811 werd het postkantoor bij een grutter ondergebracht, nu komt het postkantoor behalve bij de 'Read Shop' bij de grutters Jumbo en Spar Boonstra. Of we er blij mee moeten zijn? De toekomst zal het leren.

SYBRANDUS EN SJOERD HUISINGA: SECRETARIS VAN ACHTKARSPELEN EN BODE DER STAD DOKKUM

Sake Wagenaar ([redacted]

Aanleiding

Hendrik Lammerts, de stamvader van de familie Wagenaar, woonde in Augustinusga. Op 23 april 1731 proclameert hij dat hij drievijfde deel van het huis koopt dat hij zelf bewoont. Het andere deel is eigendom van Sjoerd Lammerts, waarschijnlijk zijn broer, die ik eerder al in de speciekohieren had aangetroffen. De verkoper is *"Teke Zapes*(1*) wonende op 't Surhuisterveen, voor hemselfs en als gecommiteerde van de borgen voor wijlen de secretarius Huisinga"*(2). Het heeft overigens wel even geduurd voordat ik deze moeilijk leesbare passage had ontcijferd. Vrij snel daarna kwam ik erachter dat twee jaar daarvoor een inventaris was opgemaakt van het sterfhuis van Sybrandus Huisinga, de secretaris van Achtkarspelen(3) Omdat de datum bekend was, kon ik die snel terugvinden in de weesboeken.

Sterfhuisinventaris Sibrant Huisinga

Op 29 maart 1729 wordt inventaris opgemaakt van het sterfhuis van secretaris Huisinga. De inventaris neemt vele pagina's in beslag en begint als volgt:

"Inventarisatie ende beschrijving genomen bij Sjoert Huijsinga, bode der stadt Dockum ende Douwe Wopkes huijsman wonende tot Augustinusga als curator ad actum administrationis op de nagelaten kinderen van wijlen Sibrant Huijsinga in leven secretaris van Achtkarspelen bij sijn wijlen eerste huijsvrouw Trijntie Baukes in echte verwekt met namen Martijntie, Sjoert, Bauke en Aeltie Huijsinga sampt Fenne Lammerts tweede huijsvrouw van opgemelde secretaris Huijsinga als moeder en wettige voorstanderse op haer minderjarige zoon bij de (ge...te) Sibrant Huijsinga in echte geprocureert (...)"(4)

Puur genealogisch bezien is dit voor mij de interessantste passage. De kans is groot dat Fenne Lammerts een zuster van Hendrik Lammerts was. De inventaris is echter ook de moeite waard voor mensen met belangstelling voor de geschiedenis van de grietenij of het nedergerecht Achtkarspelen. De inventaris noemt verschillende boeken (boelgoedsboeken, kerkeboek) en geldbedragen (verpachte dorpsdaalder, armgeld) die Sybrandus uit hoofde van zijn functie in huis had. Mede hierom waren er nog diverse

anderen bij de inventarisatie aanwezig. Het ging in deze inventaris dus niet alleen om het veiligstellen van de belangen van minderjarige kinderen. Ook de gemeenschap had nog geld van de secretaris te goed. Een uitgebreidere beschrijving van de inventaris zou zeker de moeite waard zijn, maar zou te ver gaan voor dit artikel. Enkele elementen komen hierna nog aan de orde als ik inga op wat ik over Sybrandus Huisinga en zijn kinderen te weten ben gekomen.

Sybrandus Huisinga

Ik weet niet wanneer Sybrandus Huisinga geboren is. De oudste vermelding die ik ken gaat over zijn beëdiging als vice-secretaris van het gerecht van Achtkarspelen op 7 juli 1704 (5). Van 1705 tot 1730 komt hij voor in de personele kohieren (6).Hij woont dan in Augustinusga. In 1710 wordt hij genoemd als secretaris van diezelfde grietenij (7). Uit de inventaris blijkt dat hij tweemaal getrouwd was. Omdat er in Augustinusga uit die tijd geen doop- en trouwboeken zijn, zijn de trouwdata niet te vinden.

Zijn eerste vrouw was Trijntje Baukes. Over haar heb ik niets kunnen vinden, maar wel over haar vier kinderen. Het eerste kind, Martijntje, trouwt ruim drie maanden na het opmaken van de inventaris in Gerkesklooster met Roelof Hindriks. Ze zal dus waarschijnlijk ergens tussen 1704 en 1709 zijn geboren. Het tweede kind, Sjoerd, trouwde in 1736 te Harlingen met Trijntje Romkes Groenewolt (en is dus waarschijnlijk rond 1711 geboren). Hij komt onder de naam Suffridus Huisinga o.a. voor als procureur-fiscaal in Bolsward (8) en koopman in Makkum (9). Hij had een zoon Sybrant die in Harlingen woonde. Over het derde kind van secretaris Huisinga heb ik niets gevonden. Het vierde kind, Aaltje, overlijdt in 1797 op 81-jarige leeftijd in Dokkum. Zij is dus rond 1716 geboren. Op basis van de gegevens van deze kinderen vermoed ik dat Sybrandus en Trijntje getrouwd zijn omstreeks de tijd dat Sybrandus vice-secretaris van Achtkarspelen werd (1704). Hij is daarom waarschijnlijk niet later dan 1680 geboren (10).

De tweede vrouw was Fenne Lammerts. Mogelijk is Sybrandus nog niet zo lang met haar getrouwd als hij overlijdt. De minderjarige zoon in de inventaris is namelijk Lambertus Sybrandus Huizinga. Hij werd rond 1728 geboren, is schoolmeester in Surhuizum, Holwerd en Dokkum, waar hij in 1793 overlijdt. Hij trouwt in 1752 in Harlingen met Maria of Marike Lucas Verblans. Ze is een zuster van Johannes Ferblans (ook Voorblans), vroedsman en burgemeester van Dokkum (11).

In 1726 wordt in de archiefinventaris van het nedergerecht Achtkarspelen gesproken over een borgtocht ad f 5000 van de secretaris van Achtkarspelen. Dat wijst erop dat hij belastingpachter was, zoals ook de

inventaris van zijn sterfhuis blijkt. Een belastingpachter hoefde de pachtsom niet vooruit te betalen, maar er moesten wel anderen borg voor hem staan (12). De borgtocht wordt ruim een jaar na zijn overlijden (april 1730) op een ander overgedragen. Ten slotte is er op 5 april 1731 een "akte waarbij een der borgen van wijlen de secretaris de overige borgen ontheft van hun borgstelling"(13). Dat moet slaan op Taeke Sapes, die een paar weken later drievijfde deel van een huis in Augustinusga aan Hendrik Lammerts verkoopt (voor 80 carolusguldens). Hiermee kon een maar klein stukje van de schuld worden afgelost die na het overlijden van Sybrandus Huisinga was overgebleven.
Sybrandus Huisinga bezit volgens de inventaris een huis in Augustinusga waarin hij zelf woonde, een huis in Buitenpost en een aandeel in het huis van Hendrik Lammerts in Augustinusga. In 1728 was Sybrandus eigenaar van stem 52 van Buitenpost (gebruikt door Claas Dirks). Dat moet het tweede huis uit de inventaris zijn, dat Huisinga al in 1705 heeft gekocht. Dit huis stond in het uiterste westen van het dorpsgebied van Buitenpost(14).

Meer informatie over de nakomelingen van Sybrandus Huisinga is te vinden op mijn website(15).

Sjoerd Huisinga
Sjoerd Huisinga, 'bode der stadt Dockum', die in 1729 de inventarisatie van het sterfhuis van Sybrandus Huisinga mee uitvoert is waarschijnlijk een broer van de overledene. Dat was tenminste vrij gebruikelijk bij het opmaken van een inventaris. Het is niet bekend wie zijn ouders waren en wanneer hij is geboren. Als hij in 1722 in Dokkum trouwt met Ynske Hessels is hij sergeant en afkomstig uit Huizum. Ook het burgerboek van Dokkum vermeldt in 1723 dat hij uit Huizum komt (16). Helaas zijn van Huizum pas vanaf 1710 doopboeken beschikbaar. Ynske is in 1691 in Hantum gedoopt. Omdat de man meestal wat ouder is dan de vrouw is Sjoerd Huisinga waarschijnlijk niet later dan 1690 geboren. Van dit echtpaar heb ik geen kinderen gevonden.
In 1728 is Sjoerd Huisinga voor de helft eigenaar is van stem 4 van Hantumeruitburen. De kans is groot dat dit met de familie van zijn vrouw te maken heeft. Uit hetzelfde jaar is ook een verklaring van hem bekend over een onderzoek dat hij als gerechtsbode van de stad Dokkum heeft verricht, op verzoek van het Hof van Friesland(17). In 1730 legt hij als gelastigde van Gedeputeerde Staten verantwoording af voor inkomsten en uitgaven wegens het uitdiepen van het Dokkumerdiep(18). In 1738 is hij een van de burgemeesters van Dokkum(19), In de quotisatiekohieren van 1749 komt hij zelf niet voor. Wel wordt de weduwe S. Huysinga vermeld ('moet van revenuen bestaan'). Haar gezin bestaat uit drie personen van

boven de twaalf jaar. Ze moet 29 carolusguldens en 9 stuivers betalen. Uit deze gegevens is af te leiden dat haar vermogen ongeveer 1000 carolusguldens bedroeg(20).

Relatie tussen beide Huisinga's

Zoals gezegd, waren Sybrandus en Sjoerd Huisinga waarschijnlijk broers. De enige concrete aanwijzing daarvoor is de sterfhuis-inventaris van Sybrandus. Er zijn wel een paar overeenkomsten tussen de vermoedelijke broers. Ze vervulden allebei belangrijke functies in het plaatselijke bestuur, de een als secretaris, de ander als bode en burgemeester. Sjoerd Huisinga woonde in Dokkum, waar later ook twee kinderen van Sybrandus Huisinga woonden, net als veel kleinkinderen. Als de jongste zoon van Lambertus Sybrandus Huisinga in Dokkum wordt gedoopt is de vrouw van oud-burgemeester Boote Wynja doopgetuige. Er was dus overeenkomst in het milieu waarin beide 'takken' van de familie verkeerden

Wie informatie heeft die meer licht kan werpen op Sybrandus en Sjoerd Huisinga en hun familierelatie wordt verzocht contact op te nemen.

Naschrift

Het kan raar lopen, ook in de genealogie. De aanleiding tot dit artikel was een kooptransactie van Hendrik Lammerts. Toen ik de eerste versie van dit artikel schreef, was ik er nog van overtuigd dat Hendrik Lammerts de voorouder van de Wagenaars in rechte mannelijke lijn was. Daarover is nu onduidelijkheid ontstaan door nieuwe informatie. Als ik die eerder had gezien, was dit artikel misschien nooit geschreven

Geraadpleegde bronnen

M.H.H. Engels, Dokkum: naamlijst van burgemeesters tot 1795. Bewerking 2008. (home.wanadoo.nl/mpaginae/DokkumObreen /burgemeesters.htm)

M.H.H. Engels, Grietenijsecretarissen vóór 1800. Bewerking april/mei 2004. (home.wanadoo.nl/mpaginae/GrieSecr/NmlSecr.htm).

Historische Vereniging Noordoost Friesland, Indexen op Burgerboek Dokkum, 1574-1798 (www.angelfire.com/vt/sneuper/main.html).

Historisch GIS Fryslân (www.hisgis.nl).

Nedergerecht Achtkarspelen, Proclamatieboek, 1731-1738, blad 519 (aanwezig op microfiche bij het CBG, fiche nr. 5).

Nedergerecht Achtkarspelen, Weesboek 1729-1757, blad 1-11v (aanwezig op microfiche bij het CBG, fiche nr. 1).

P. Nieuwland, Friezen gezocht. Gids voor stamboomonderzoek in Friesland. Tresoar/CBG, Leeuwarden/Den Haag, 2005.

R.H. Postma,Kwartierstaat van Werdina Ferblans Gorter. Sneuper nr 60 (september 2001).

Stichting FAF, Personele kohieren Achtkarspelen 1705-1793. Leeuwarden, 1991 (aanwezig op microfiche bij het CBG).
Tresoar, Archiefinventaris Gewestelijke bestuursinstellingen van Friesland 1580-1795 (www.tresoar.nl).
Tresoar, Archiefinventaris Hof van Friesland (www.tresoar.nl).
Tresoar, Archiefinventaris nedergerecht Achtkarspelen (www.tresoar.nl).
H. de Walle, Friezen uit vroeger eeuwen. Uitgeverij Van Wijnen, Franeker, 2007.
Website Eddy Hofman (www.everyoneweb.com/eddyskwartierstaat).
Website Roelof Varkevisser (www.varkevisser.org).

Noten:
1.Taeke Sapes was een grote veenbaas en ook een van mijn voorouders, maar dan van moederskant.
2.Proclamatieboek Achtkarspelen.
3. Lijst grietenijsecretarissen van M.H.H. Engels.
4. Weesboeken Achtkarspelen 1729-1757 (RA 65, blad 1-11v, fiche 1). Afkortingen heb ik zoveel mogelijk in woorden omgezet.
5. Archiefinventaris nedergerecht Achtkarspelen.
6. Personele kohieren Achtkarspelen. Vermogen wordt geschat op 1400 cgl.
7. Lijst grietenijsecretarissen van M.H.H. Engels.
8. Dit blijkt uit de inschrijving van zijn tweede huwelijk op 14 juni 1739 in het trouwregister van de hervormde gemeente Makkum.
9. Quotisatiekohieren 1749: Sufrydus Huisinga, Makkum, gemeen coopman (3 volwassenen, 1 kind; aanslag 45-3-0; vermogen: 2500).
10. Volgens R.H. Postma geboren rond 1670, maar het is niet duidelijk hoe hij hieraan is gekomen.
11. Zie ook een eerder artikel in de Sneuper van R.H. Postma. Ook genoemd op een zegel dat wordt beschreven in 'Friezen uit vroeger eeuwen'.
12. Zie 'Friezen gezocht' van P. Nieuwland.
13. Archiefinventaris nedergerecht Achtkarspelen.
14. Proclamatieboek Achtkarspelen.
15. Genealogie Sybrandus Huisinga op www.sakewagenaar.nl (in de rubriek Genealogieën).
16. Index burgerboek Dokkum op Sneuper-website.
17. Transcriptie op website Eddy Hofman.
18. Archiefinventaris Gewestelijke bestuursinstellingen van Friesland 1580-1795.
19. Lijst burgemeesters Dokkum van M.H.H. Engels.
20. Berekend op basis van gegevens van de website van Roelof Varkevisser (niet meer aanwezig).

OUDE DAKBEDEKKINGEN IN NOORDOOST FRIESLAND

Piet de Haan ([redacted]

Bij [monumentale] bouwwerken in Noordoost Friesland gaat de aandacht meestal uit naar metselwerk, lichtopeningen en de binnenzijde van het bouwwerk. Minder aandacht is er voor de dakafwerking. Oude rode z.g. holle pannen of de kenmerkende rieten daken op [woon]boerderijen dat is het meest in het oogspringend. Maar hier en daar vinden we in onze regio nog wat bijzonderheden betreffende daken die niet direct opvallen maar toch de moeite waard zijn om er iets over te vertellen.

Het begon met 'het weke dak'

De Romeinen gebruikten al gebakken dakmaterialen maar de vroegste dakbedekking in ons land na de Romeinse tijd bestond meestal uit stro, riet of gras. Daarnaast werd er als dakbedekking nog gebruik gemaakt van houten plankjes. Stro, riet of gras[zoden] daken worden 'weke' daken genoemd. Het weke dak was en is brandgevaarlijk. Vooral dichtbebouwde steden en in mindere mate dorpen gingen dan ook te vaak in vlammen op. De keuren [voorschriften, verordeningen] die de stadsbesturen vanaf het midden van de 14e eeuw uitvaardigden maakten een einde aan de weke daken in de steden. Zo rond 1600 was het in de steden gedaan met dit soort daken. In tegenstelling tot het strodak wordt het rietendak vandaag de dag nog toegepast maar dan vrijwel altijd buiten de oude binnensteden.

WAARSCHUWING.
H.H. LANDBOUWERS! een
RIETEN DAK
kan 3 maal zoolang den tijd verduren als een stroodak. Het
GOEDKOOPSTE
is en blijft een dak van prima RIET.
Vertrouwd en billijk adres.
GEBRS. v. d. MEER,
Rietdekkers -:- Heerenveen

Archief Leeuwarder Courant van 2 mei 1922

In 1739 volgde op een langen strengen winter veel schraal guur weder, dat bleef aanhouden tot Juli. De stroodaken van de schuren werden tot voedsel voor het vee gebruikt en vele menschen en dieren stierven van honger en koude. **Archief van de Leeuwarder Courant van 15 okt. 1903**

Het gemetselde dak
Gebakken daktegels, leien en de meestal gecombineerde onder- en boven [dak]pannen kunnen niet branden en volgden het weke dak op. De daktegel wordt in de moderne woningbouw weer toegepast [b.v. rondom de watertoren in Dokkum] en de leiendaken zijn eigenlijk [vooral in de kerkbouw] nooit weg geweest. De boven- en onderpannen zijn in Noordoost Friesland vrijwel verdwenen waarbij het ook nog de vraag is of ze hier wel massaal zijn toegepast. Deze pannen worden ook wel monniken en nonnen genoemd. De onderpannen hangen met een aangebakken uitstulping aan de panlatten en de bovenpannen worden er als het ware met kalkmortel op vastgemetseld. Zo'n dak wordt een gemetseld dak genoemd [foto 1 en 2]

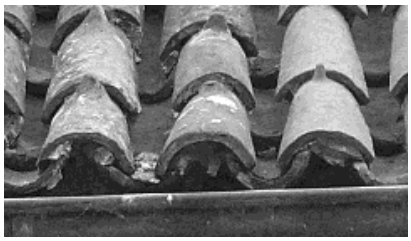

Foto 1
Kerk Bornwird noordzijde
Boven - en onderpannen aan elkaar gemetseld.

Deze manier van dakbedekken betekent echter een aanzienlijk gewicht met als gevolg dat er een behoorlijk zware dakconstructie nodig is. In Noordoost Friesland vinden we nog maar we op enkele plaatsen dit daktype. Slechts het dak van de kerk van Oostrum, de afdekking van de hangende klokkenstoel van de kerk van Janum en het noordelijke dakvlak van de kerk van Bornwird [foto 2] hebben dit type dak. Het zuidelijke dakvlak in Bornwird is bedekt met de bekende rode hollepan [foto 3]. Bij de restauratie van de kerk van Bornwird in 1987 waren er te weinig onder/boven pannen overgebleven om er ten minste één dakvlak mee te kunnen bedekken. Aardewerkfabriek Tichelaar uit Makkum heeft toen een aantal pannen volgens het oude formaat bijgebakken. De onder/boven-pannen die na de restauratie in Bornwird overgebleven zijn, dienen thans als reserve voor de kerken van Bornwird en Oostrum.

Wumkes: 13 april 1870
Dr. A. R. Holwerda legt in Oldetrijne den eersten steen van het aldaar te stichten kerkgebouw, dat de eenigste kerk van Friesland, die nog met riet was gedekt, zal vervangen.
[Overigens is deze kerk op een tekening van Stellingwerf uit 1723 gedekt met pannen- PdH]

De hollepan
Rond 1460 werd er een combinatie van de gemetselde onder- en bovenpan ontwikkeld de z.g. Zwolse quackpan die op een enkel exemplaar na geheel uit Nederland verdwenen is. Eigenlijk een gecombineerde onderpan en bovenpan uit één stuk. Deze pan hoefde niet beslist gemetseld te worden en dat betekende een gewichtsbesparing en uiteindelijk een lichtere dakconstructie. Achteraf gezien bleek de Zwolse quackpan de voorloper van de bekende gegolfde hollepan die zich rond 1500 ontwikkelde en die we vandaag de dag nog in geheel Nederland maar ook in het buitenland tegenkomen [foto 3]. Groot voordeel t.o.v. de Zwolse quackpan was weer een gewichtsbesparing.

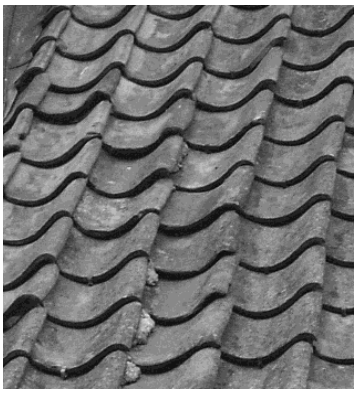

Foto 2. Boven: Kerk Bornwird noordzijde, links de oude, rechts de nieuw bijgebakken
Foto 3. Rechts: Kerk Bornwird zuidzijde

Een nadeel was er echter ook. De daken waren 'onbeschoten' dus zonder planken onder de dakpannen. De hollepannen hebben onderling een open overlapping en daarom kunnen wind en stuifsneeuw te vaak ongehinderd binnenkomen. Indien nodig werd dit opgelost door met kalkmortel, vermengd met koeien- of varkenshaar, de aansluitingen tussen de dakpannen dicht te voegen, het z.g. 'pan aanstrijken'.
Om bij restauratie van daken in Noordoost Friesland toch een zo origineel mogelijk historisch dak te verkrijgen wordt deze methode nog wel toegepast hoewel het aanstrijken als manier van afdichting dankzij folie en dakplaten niet meer nodig is.

Diaconierekening Dokkum 1803
Aan Jan P. Muijs betaalt voor straatvloeren en panstrikken

Een tweede methode om wind en sneeuw te keren is het gebruik van de z.g. 'strodokken', bosjes stro en liefst het fijnere roggestro worden dan als afdichting tussen de pannen gelegd [foto 4 en 5] Deze methode wordt tegenwoordig landelijk nog zo vaak toegepast dat de strodokken vanuit o.a. Polen en China in blokken worden ingevoerd [foto 6]. Een andere benaming voor deze strodokken is 'stro-poppen'. Een blik aan de binnenzijde van een dak met strodokken toont de bosjes stro die als poppen aan de panlatten hangen [foto 7]. Janum is de enige plaats in de regio waar de strodokken te zien zijn. Bij de restauratie van de kerk rond 1943 werden ze toegepast en bij het groot onderhoud in 2006/2007 door nieuwe vervangen. [foto 4 t/m 7] Waarschijnlijk zijn strodokken in onze regio wel vaker toegepast hoewel de bewijzen daarvoor mij niet bekend zijn.

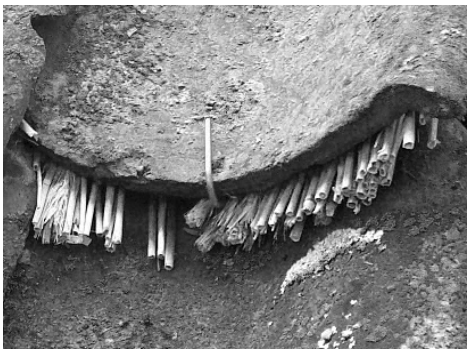

foto 4

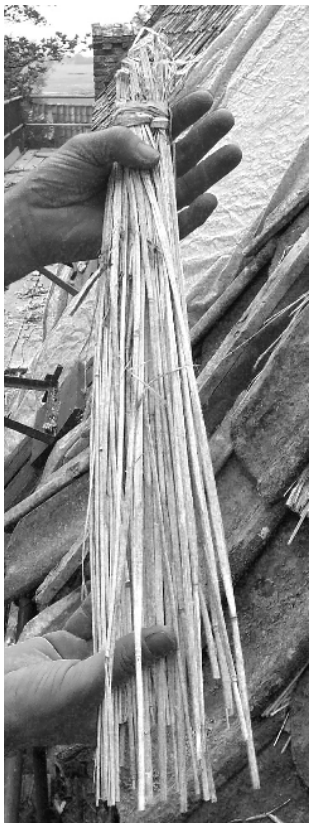

foto 5

Foto 6. Een bos strodokken

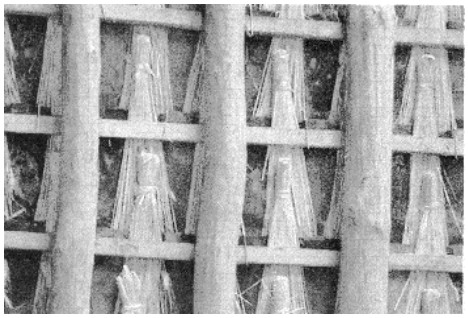

Foto 7
Binnenzijde kerk Janum

2 okt 1784 archief Leeuwarder Courant:

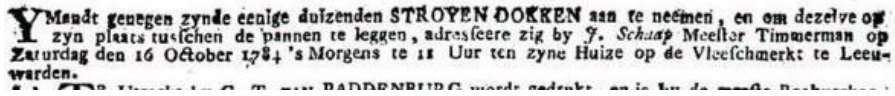
YMandt genegen zynde eenige duizenden STROYEN DOKKEN aan te neemen, en om dezelve op zyn plaats tusschen de pannen te leggen, adresseere zig by J. Schaap Meester Timmerman op Zaturdag den 16 October 1784 's Morgens te 11 Uur ten zyne Huize op de Vleeschmerkt te Leeuwarden.

Een derde manier om wind en sneeuw te keren is het gebruik van linkse of rechtse pannen. De plaats van het dak ten opzichte van de meest voorkomende windrichting bepaalt dan of men vanaf links [met linkse pannen, foto 8] of vanaf rechts [met rechtse pannen, foto 9] gaat beginnen met het leggen. De overlapping van de pannen komt dan min of meer uit de wind te liggen. Bij de moderne dakpan, met daarbij de diverse soorten bevestigingsmiddelen en de tegenwoordige dakplaten is het niet langer nodig om rekening met de windrichting te houden. Op een enkele uitzondering na wordt er vandaag de dag altijd met rechtse pannen gewerkt die voor de rechtshandige het gemakkelijkst te verwerken zijn. In Noordoost Friesland is mij maar één dak met linkse pannen bekend, het pand van Boekhandel Bergsma aan de Diepswal te Dokkum [foto 10].

Foto 8. Linkse pannen

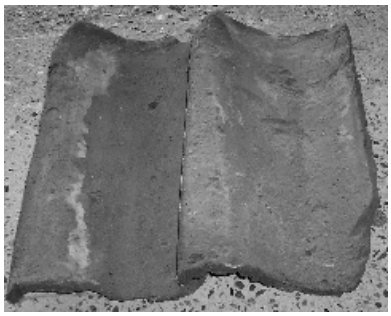

Foto 9. Rechtse pannen

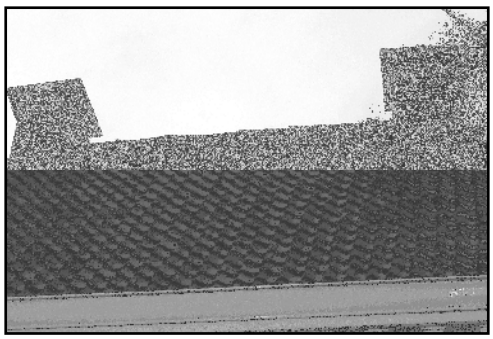

Foto 10
Linkse pannen
Het westelijke dakvlak van Boekhandel Bergsma aan de Diepswal te Dokkum.

Naast tocht en overlast door sneeuw hebben de holle pannen nog een nadeel ten opzichte van de gemetselde pannen. Door hun geringe gewicht en het feit dat ze los achter een lat gehaakt op het dak liggen kunnen de holle pannen er bij harde wind gemakkelijker afwaaien. Ook zuiging rond b.v. kerktorens of in stegen zorgt ervoor dat menige dakpan van het dak afvliegt. Door ervaring wijs, en door het dak opklimmen moe geworden, worden ze dan vaak met panhaken of schroeven vastgezet. Het gebruik van latten over de pannen [foto 11] lijkt een al te gemakkelijke oplossing en doet vermoeden dat de eigenaar van het pand op de foto niet te veel kosten aan dakreparatie wil maken. Maar schijn bedriegt want het is juist een oorspronkelijke manier van vastzetten en wordt zelfs door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg aanbevolen.

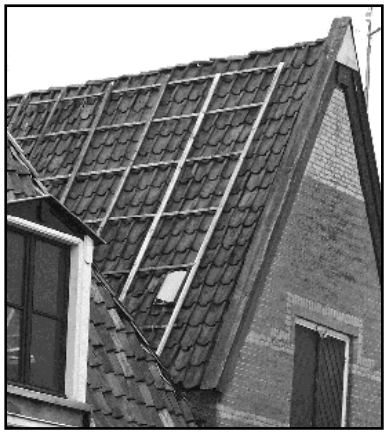

Foto 11
Steenhouwerssteeg Dokkum

Rijksdienst voor de Monumentenzorg
Restauratie en beheer blad 12. Het voorkomen van het afwaaien van pannen

Punt 5: Het aanbrengen van een houten roosterwerk aan de buitenzijde. Hierbij wordt om de tweede of derde rij in het midden van de opgaande rij een houten regel gelegd. De regels worden door latten aan elkaar gekoppeld en door middel van koperwerk verbindingen aan de dakconstructie bevestigd.

Licht op de zolder
Dakramen in allerlei maten en uitvoeringen zorgen er vandaag de dag voor dat er genoeg licht naar binnen kan komen maar dat was vroeger wel anders.

Het begon met een klein liggend plaatje glas tussen de pannen en dat was alles. Een grote verbetering was de uile- of huifpan [foto 11]. Met glas erin was het een lichtbron en zonder glas tevens een vlieggat voor uilen die dan als muizen-vangers dienst konden doen. Weer later kwamen de glazenpannen [foto 12] en het ijzeren dakraam.

Foto 11. Oosterbolwerk Dokkum
Uilepan of huifpan. Voorloper van de glazenpan en het [ijzeren]dakraam.

Foto 12
Glazenpannen werden in stro verpakt in kistjes aangevoerd.

Tot slot
Alleen bij restauratiewerk of bij een aanbouw bij een bestaand oud gebouw worden nog oude dakmaterialen toegepast. Na de aanval van de golfplaten op de rieten daken lijken zonnepanelen en de z.g. 'groene [begroeide] daken' de nieuwe vijanden van 'het oude dak' te worden.

EEN BIJZONDERE STRANDING

Pieter F. Visser ([redacted]

De media doen ons zo af en toe verslag van walvissen, die het spoor bijster zijn en daardoor ergens aan de kust stranden. Er wordt dan van alles ondernomen om de dieren weer in diep water te brengen.
Daaraan moest ik denken toen ik las over een groep vissersvaartuigen die op 21 december 1819 rond 22, = uur, strandden op het vaste zeestrand van Schiermonnikoog. Het waren 9 visserssnikken behorende tot de vloot van Paesens en het Moddergat. 1)
De schepen waren omstreeks 11, - uur die ochtend van de rede van Moddergat vertrokken om boven Schiermonnikoog te vissen. Door het invallen van de nacht met stilte en een holle zee zijn ze het Friesegat misgelopen *en alzoo op onze zeestrand gedreven* schrijft de grietman van het eiland .2) De schippers:
Age Lieuwes 3), Bote Pieters 4), Auke Cornelis 5) Hendrik Lieuwes 6) Pieter Pieters 7) Freerk Sipkes 8), Weeltje Aants 9), Bote Klases 10) en Gerlof Tiedes 11) hebben onder ede aan de grietman van Schiermonnikoog verklaard, in zee geen koopvaardijschepen te hebben gezien *noch eenige drijfgoederen te hebben gevonden of vernomen.*
En wij geen zwaarigheden kunnen maken om hun gevangen vis alhier aan de wal te laten brengen en te gelde te brengen en verder provicioneele adsistentie te bieden tot het weder afbrengen hunneer vaartuigen van de strande. 2)
Grietman Johan Stachouwer meent dat hij daarom niet aan de voorschriften betreffende besmettelijke de ziekten hoeft te voldoen.
De Rijksoverheid bang, dat met schepen uit andere landen, over zee besmettelijke ziekten Nederland binnenkomen, heeft van rijkswege tal van maatregelen afgekondigd die in acht moeten worden genomen om dit gevaar het hoofd te bieden. Eén van de maatregelen is de verplichting voor de grietman om aan de gouverneur dadelijk bericht te doen van een stranding.
De vissers hebben na hun vertrek van de rede van Moddergat met niemand contact gehad en ook hebben ze geen goederen uit zee opgevist. Stachouwer meent daarom dat er geen aanleiding is om de vis in beslag te nemen, zo blijkt uit zijn brief. Waren de vissers uit het buitenland gekomen, dan was het moeilijker geworden. De overheid was zeer actief om alle besmetting tegen te gaan.
De minister van Binnenlandse zaken schrijft bij voorbeeld aan de gouverneur van Friesland, dat schipbreukelingen die zouden kunnen zijn

besmet, moeten worden ondergebracht in quarantaine. Het zogenaamde Contributiegebouw achter de schans te Oostmahorn zou tot berging van schipbreukelingen kunnen dienen. 12)
Al op 28 december geeft de gouverneur aan de grietman van Schiermonnikoog toestemming om de vis van de gestrande vissers aan wal te brengen en verder *die hulp en bijstand te doen verleenen waardoor zoo mogelijk hunne schepen weder van strand worden gebracht en zij in staat worden gesteld hunne vorige kostwinning te hervatten*. 13)
Gelet op de omstandigheden waaronder de schepen zijn gestrand zal het mogelijk zijn geweest om de vaartuigen weer in zee te krijgen.
Het loopt allemaal met een sisser af.

Noten:
1. brief van de strandvonder Ruurd Melles Fenenga van Schiermonnikoog aan de gouverneur van Friesland, d.d. 22 dec 1819. Tresoar, toegang 11, inventaris nr. 6053.
2. brief d.d. 22 dec 1819 aan de gouverneur. Tresoar, toegang 11, inventaris nr. 6053.
3. Age Lieuwes Vanger, visser, ged. Paesens 28 mrt 1770, overl. Moddergat 9 Jan 1847, z.v. Lieuwe Ages en Jeltje Teunis
4. mogelijk is dit de in 1799 te Oostrum geboren Bote Pieters Westra, die in 1817 te Dokkum trouwde met Baukje Gosses.
5. Auke Kornelis Visser, visser geb. Nes Wd, overl. Paesens 31 aug 1824, 63 jr, z.v. Kornelis Aukes en Grietje Aukes
6. Hendrik Lieuwes Vanger, visser, * 20 dec 1772, ged. Paesens 3 jan 1773, overl. Moddergat 26 jan 1825, broer van nr. 3.
7. Pieter Pieters Dijkstra, visser, overl. Moddergat 4 sept 1828, 64 jr, z.v. Pieter Pieters en Jelske
8. Freerk Sipkes de Jong, visser, ged. Nes 30 dec 1770, geb. Moddergat, ovl. aldaar 27 april 1820, z.v. Sipke Freerks (blijkens de memorie van successie *overleden met zijn visschersschuit in de Noordzee*) en Doetje Thijssens
9. Weeltje Aants Postma, visser, * Moddergat overl. aldaar 18 jan 1848, 72 jr, z.v. Aant Kornelis en Tietje Weeltjes
10. Bote Klazes Groen, visser, * Paesens 14 febr 1786, ged. aldaar 12 maart 1786 overl. Nes WD 25 apr 1864, z.v. Klaas Botes Groen en Antje Douwes
11. Gerlof Tietes Visser, visser, ged. Paesens, 26 okt 1771, ovl. Moddergat 24 mei 1824, z.v. Tiete Gerlofs en Orseltje Botes
12. Tresoar, toegang 11, inv. nr. 6054, brief van 24 dec 1819. Op de eerste Kadasterkaart van 1832 is dit gebouw niet meer te vinden.
13. Tresoar, toegang 11, inventaris nr. 6175

JOHANNES HERMANUS HAVERSCHMIDT
en zijn tocht naar Ameland

André Staal ([redacted]

Johannes Hermanus Haverschmidt werd geboren op 5 april 1830 te Dokkum. Als opleiding bezocht Johannes de zeevaartschool op Ameland. Hij trouwde op 19 september 1849 te Leeuwarden met de 23 jarige Helena van Dam.
In de winter van 1850 reisde hij met de Amelander pastoor J. H. M. Westers over het dichtgevroren wad naar Ameland. Tot het gezelschap overlopers behoorde ook zijn broer Cornelis en de Dokkumer Nicolaas van der Werff. De oversteek werd drie dagen lang steeds uitgesteld vanwege invallende dooi en de daarmee gepaard gaande dichte mist. Pas op zaterdag 26 januari trok de mist op en werd besloten de oversteek te maken.
’s Middags om een uur, één uur voor laagwater, werd bij Holwerd van wal gestoken. Toen ze nog maar een klein half uur van Ameland verwijderd waren, stak een sneeuwjacht op. Ze moesten toen op het kompas verder. Over het slechter wordende ijs moesten ze naar betere oversteekplekken zoeken.
Tijdens dit zoeken en dwalen ontdekten ze dat het water weer begon te stijgen. Ze besloten daarom het volgende laagwater af te wachten. ’s Avonds rond hoogwater werd het zicht weer goed en via peilingen op Nes en Buren bleken ze op de goede plaats te zitten. De eb trad weer in maar tot hun grote schrik zagen ze ineens Nes ten oosten van zich. Het ijs was gescheurd en ze dreven westwaarts! Die nacht voorkwam de vloed dat ze via het Borndiep de Noordzee opdreven. Wel brak hun grote schots door de brandinggolven in vier stukken. Ze hoopten met het binnenkomende water weer naar het Amelander wantij te drijven. Maar toen het licht werd ontdekten ze tot hun grote schrik dat ze richting Harlingen dreven. Hier stapten ze over op een grotere ijsschots. Een poos later liep de schots aan de grond. Die zondagmorgen besloten ze de vastgelopen schots te verlaten om Terschelling te bereiken. Al na een half uur moesten ze terug omdat de geulen te diep waren.
Een tweede poging om de vaste wal te bereiken, leed ook schipbreuk. Terug bij de ijsschots zochten ze mossels op het wad om hun honger te stillen. De hele zondag en maandag bleef de schots op het Terschellinger wad vastzitten. Wel stak een stormachtige wind op en konden ze zich moeilijk staande houden. Enorme sneeuwbuien en barre koude teisterden het armzalige viertal. Die maandagavond kwam hun schots vlot en begon westwaarts te drijven. Met de ebstroom dreven ze later weer oostwaarts.

Door wind en stroming kwamen ze zo weer in het Borndiep terecht. In het zeegat brak de schots in drie stukken. Door de vloed en de zuidwestenwind liep die nacht de schots vast tegen een veld opeen gepakt drijfijs. Dat ijsveld bevond zich tegen het weststrand van Ameland. Het was toen dinsdagmorgen vijf uur en de maan stond helder aan de hemel. Na een tocht over enkele honderden meters ijsschotsen bereikten ze het veilige strand. Daar drukten ze elkaar onder een "God zij geloofd voor deze redding" de hand. Na een wandeling van drie kwartier kwamen ze in Hollum waar ze werden opgevangen en verpleegd. Johannes verloor alle tenen en een deel van beide voeten.
Johannes en Helena kregen vier kinderen. De oudste werd op de eerste augustus 1851 geboren te Leeuwarden. Moeder Helena stierf in 1877. Op Hervormingsdag 1882 verwisselde ook Johannes het tijdelijke voor het eeuwige.
Over de avontuurlijke tocht werd veel gesproken en geschreven. Kermiszanger Albert Bakker uit Leeuwarden wijdde er een lied aan. Het eerste couplet van dat lied besluit dit relaas.

Leent, vrienden, mij het oor,
Wanneer ik U zal zingen
Hoe Amelands Pastoor
Met nog drie jongelingen
Gespaard zijn in het leven,
Gered zijn in den nood,
Hoe ze op een ijsschots dreven
Totdat God hulpe bood.

Bronnen:
Pôllepraat van Stichting De Ouwe Pôlle.
Archief van Stichting De Ouwe Pôlle.
Wadden-IJstochten door S. van der Werff.
Frisia Catholica 1946 van pastoor L .J. van der Heyden.
De Togt naar Ameland door dominee H. van Berkum.
Rijksarchief Ljouwert.
Archief Leeuwarder Courant.

TSEARD AALTSJES
EN DOCHTER CHRISTINA

Foppe Duinstra ([redacted]

Begin jaren vijftig van de vorige eeuw woonde er in Wierum, in het huisje naast de slagerij, een oude man. Ieder in het dorp wist dat hij een fabelachtig geheugen had en dat hij van vertellen hield, vertellen over vroeger. Deze man was Tjeerd Aaltjes de Vries.
Zijn jongste dochter Christina, in het dorp Chrisje genoemd, was nooit getrouwd. Zij woonde bij haar vader en verzorgde hem. Ook werkte zij op het land bij boer Gerrit van der Kooi op Wie, een kwartiertje fietsen vanaf het dorp. Chrisje beschikte net als haar vader over dat feilloze geheugen, wat deze mensen zo bijzonder maakte. Vader en dochter gaven hun geschiedenisverhalen mondeling door want verhalen werden wel aangehoord of in de krant gelezen maar niet geschreven. Schrijven was niet de sterkste kant van oude Wierumers die geboren waren tussen 1750 en 1875. Mijn grootmoeder Hinke (Jabiks-Hinke, van 1861) oefende dagen van tevoren het schrijven van haar naam op de zijkant van een oude krant als er één van haar kinderen ging trouwen.
Bovendien werden oude dorpsverhalen niet als geschiedenis gezien. Geschiedenis had meer te maken met het land en het koningshuis, dacht men. Die verhalen las men in de krant en later werden ze aan kinderen op school verteld. Maar geschiedenis van gewone mensen in een oud vissersdorpje? Dat vond niemand in Wierum belangrijk genoeg om het geschiedenis te noemen. Toen Tjeerd Aaltjes omstreeks 1954 overleed, bijna 100 jaar, ging er met hem een schat van gegevens verloren, een complete dorpsgeschiedenis. Toch bleef het, Chrisje was er nog.

Het was een paar maanden nadat haar vader Tjeerd overleden en begraven was, toen Chrisje een bezoek bracht aan haar zus en zwager in de Nieuwe Streek, Monte en Sjoukje.
Toen ze na afloop weer naar huis wilde gaan, treuzelde zij even bij de kamerdeur en zei toen wat onzeker: “Ik moat jim ek noch wat fertelle….” Sjoukje vroeg verbaasd wat dat dan wel was. “No,” zei Chrisje, “ik sil trouwe.” Sjoukje viel haast om van de schrik.”Fanke, nee toch!” Chrisje deed uit de doeken dat het ging om Geert die bij haar op het land werkte bij boer Kooi. Hij was bij haar aan de deur geweest. Geert die nu 65 jaar was en niet meer hoefde te werken. ”Hij heeft me gevraagd”, eindigde Chrisje haar verhaal, “en ik heb ja gezegd.”

Het viel Sjoukje zo onverwacht op haar dak, dat ze uitriep: ”Mar Chrisje, dat kin toch net? Do bist no 54 jier, do kinst toch net mear trouwe? Nee, dit kin net!”
Maar Monte kwam tussenbeide. “ Sjoukje, do kinst net sizze ‘dat kin net’”. Fansels kin Chrisje wol trouwe. Sy moat dat sels witte. Geert is fêst in goede man en boppedat as sy trouwe hoeft Chrisje net mear nei it lân want Geart is 65 en kriget syn pensioen!”
Het bleef stil. Chrisje schuifelde opgelucht de deur uit na dit antwoord en Sjoukje zat nog steeds verslagen op haar stoel.

Ook in het dorp was het groot nieuws de volgende dagen want Chrisje wilde nu dat de mensen het zouden weten. Ieder vertelde het door: “Chrisje gaat trouwen”.
Weer een paar maanden later trouwden ze, Geert Meindertsma en Christina de Vries. Ze hebben daar nog heel wat jaren samen gewoond in het huisje naast de voormalige slagerij. Totdat Geert is overleden en Chrisje verhuisde naar de “nieuwe huizen” aan de Iniastraat.
Daar bezocht ik haar enkele keren, begin zeventiger jaren. Het verbaasde mij dat zij meer wist dan wat ik op papier had aan namen van mensen aan jaartallen van vroeger. Haar hele familiestamboom kon zij uit haar hoofd vertellen met allerlei bijzonderheden. We spraken over Wierumer families, volksverhalen, geschiedenis van het dorp. Chrisje genoot van deze uitwisseling wat zij vroeger zo vaak met haar vader had gedaan.
Toen mijn vrouw mij kwam ophalen, zei Chrisje: “Lit dat minske mar fuortgean!” Maar Chrisje bleef netjes en bood een kopje thee aan, praatte toen weer verder waar we gebleven waren.
Tiene begreep de situatie en zei na haar kopje thee: “Ik ga nog even naar mijn nicht die hier vlakbij woont.”
Chrisje is enkele jaren later naar het bejaardentehuis gegaan in Ternaard. Sommigen noemden haar daar “It minske mei de kompjûter yn’e holle”.
Nog één keer is zij terug geweest. Dat was toen zij belijdenis aflegde van haar geloof in de Hervormde Kerk in Wierum.
Voor deze twee mensen, Tseard Aaltsjes en zijn dochter Christina zullen we ons verplicht voelen om de Wierumer dorpsgeschiedenis van voorgaande eeuwen vertellend en schrijvend door te geven omdat we het niet willen vergeten.
Het vervolg gaat over de familiegeschiedenis van Tseard Aaltsjes.

VERHALEN OVER OPA

Frouktje en Ton Schaaper-Boonstra ([redacted]

Wij, Ton en Frouktje Schaaper Boonstra, zijn altijd geïnteresseerd geweest in oudheden en geschiedenissen. Toen Ton dan ook besloot eens uit te zoeken waar onze familie vandaan kwam werd het spannend.
Frouktje heeft toen maar wat neven en nichten gebeld, zo van: “Weet jij dit nog?” en “Hoe zat dat in elkaar?”
Daar kwamen hele leuke gesprekken uit, vooral toen ik mijn neef Oene en zijn vrouw Trieneke belde. De tranen stonden in mijn ogen van het lachen en Ton wist niet wat hij er aan had. Oene, die in het dialect spreekt, zei direct: “Oh, ben jij een van Gerrit-oom?’
Mijn opa heette Gerrit en was verhalenverteller, boer en koopman. Ik zelf heb die man alleen maar verdrietig en serieus meegemaakt. Wat wil je, vrouw dodelijk ziek en zelf van je kinderen afhankelijk zijn, lijkt mij ook geen pretje.
Deze goede man had twaalf kinderen waarvan er maar één (mijn moeder dus) bereid was voor hem en zijn vrouw te zorgen. Niet dat mijn moeder hem dat in dank afnam, maar ja het moest maar, ze had geen keus.
Maar toen Oene begon te praten over Gerrit-oom dacht ik even dat ik in een fantasie wereld zat. Hij vertelde dat toen opa eens met de hondenkar onderweg was, hij vlak bij huis een onweersbui aan zag komen. Dus de honden extra aangemoedigd om heel hard te rennen. Zijn vrouw Margje deed de schuurdeuren al open en ja hoor, vlak voor de eerste bliksem was opa binnen samen met de honden en de kar maar niet met de wielen!! Waar waren de wielen gebleven van de kar! Die kwamen er nog achteraan en zo zijn er nog meer van die verhalen.
Eens kwam ik op het kerkhof van Marrum om het graf van Opa en Oma te bezoeken. Een man kwam op mij af en vroeg: “Ken jij deze mensen?” “Ja”, antwoordde ik, “dat zijn mijn grootouders”.
Nou, vertelde hij, zonder Gerrit Boonstra werd er geen feest gevierd in Marrum en hele omgeving. Nou dat was leuk te horen natuurlijk, want ja, dan had mijn grootvader toch heel wat goeds gedaan. Want verhalen-vertellers droegen vroeger bij aan de sociale samenleving en hadden niet alleen sterke verhalen maar ook een luisterend oor bij velen.
Maar, zei hij, ik zal je iets vertellen wat echt gebeurd is.
Mijn oren stonden meteen op scherp.
Vroeger had je het Dokkumer lokaaltje (ja, dat wist ik nog wel). Dat treintje stopte waar je maar wilde, als je het maar tijdig aangaf. Mijn grootouders, een dagje naar de stad geweest, kwamen terug en hadden opgegeven:

stop maar bij de melkfabriek in Marrum. Dat was afgesproken.
De mannen van de melkfabriek hadden net lunchpauze toen het Lokaaltje aankwam en waren nieuwsgierig wie daar uitstapten.
Mijn opa, een mager mannetje, en mijn oma, nogal gezet toentertijd, wilden uitstappen. “Wilden”, klopt dus, want het ging niet zo soepel. Opa was er uit en zei: “Kom op Margje”, maar ja, Margje zat vast in de deur. Opa trekken en de passagiers van binnen duwen. Toen Oma letterlijk los-schoot, lagen ze allebei in de sloot naast de spoorlijn!!
Dit natuurlijk tot groot vermaak van de omstanders en van mij want ik zag het in mijn verbeelding al gebeuren. De arbeiders waren wel zo goed om opa en oma uit de sloot te halen. Gelukkig maar dat hun boerderijtje een paar meter verder stond en ze snel thuis waren.
Dit zijn een paar verhalen van mijn opa en zijn vrouw maar er zijn er nog heel veel meer. Er is zelfs een boek met verhalen die opa vertelde “Nadde spoanen”, geschreven door Edde Wieringa.

MUNNEKEZIJL, BEELD VAN EEN DORP

Reinder H. Postma ([redacted]

Vooraf
Weet u wie Griet Koenes is? Of is u bekend wat John Cribb met Egbert Spaak te maken heeft? Of hoe de laatste aan zijn achternaam komt?
Dit alles valt te lezen in het boek dat half november van de persen rolt en verhaalt over de geschiedenis van Munnekezijl.

Martje en Hendrik de Vries
Hendrik is een geboren Muntjezielster, Martje of Mattie komt van Kollum. Hendrik zat met zijn familie in de beurtdienst en het transport. Hij kende daardoor vrijwel iedereen en wist wie van welke persoon familie was. Samen hebben ze jaren lang allerlei foto’s en krantenartikelen over hun dorp verzameld. Albums vol materiaal liggen er op zolder.
In 2005 kwam ik als crisismanager op CBS ’t Oegh te Munnekezijl. Al snel begon ik als man van de regionale geschiedenis de leerlingen een en ander te vertellen over de historie van Munnekezijl. Maar hoe kom je aan de kennis? Waar vind je de informatie? Onder andere in het boek van Meester Andreae maar dus ook bij familie De Vries. Zo is ons contact tot stand gekomen.
En van het een kwam het ander – we overlegden vaak over de geschiedenis en deelden onze gezamenlijke belangstelling. Uit dit contact is een hechte vriendschap ontstaan.

Boek
Op zeker moment hebben we gesproken over de waarde van het materiaal en het nut om dat in de openbaarheid te brengen. Zo is Mattie begonnen te kiezen en ordenen uit haar rijke verzameling. Helaas is zij daarna ziek geworden en moest geopereerd. Toen dat allemaal achter de rug was, begon zij vol nieuwe moed. Opnieuw sloeg het noodlot toe en trof hun zoon een ernstig ongeluk waardoor het hele project stil kwam te liggen.
Afgelopen jaar hebben we evenwel samen de schouders er onder gezet, is alle materiaal gedigitaliseerd en geredigeerd. In nauw overleg hebben Mattie de Vries en ondergetekende het boek drukklaar gemaakt. De weergave van de inhoud vindt u op de weblog van De Sneuper. Wat daar staat, klopt nog steeds. Het boek is gedrukt door Agro press in Sneek, voorzien van een hard kaft en bevat 232 pagina's aan foto's, schatten aan verhalen en anekdotes.
Bij voorintekening is de helft van de boeken al verkocht. Bent u geïnteresseerd in de geschiedenis van Munnekezijl en de omgeving? Bestel dan nu nog, dat kan via Mattie de Vries: 0594-688222 of Reinder H. Postma: 0511-452100.

Een van de in het boek gepubliceerde foto's: vondst van een aangespoelde mijn in het voormalige Lauwerszeegebied.

STAMREEKS DOUWES ISEMA

De heer Jan Douwes Isema (naamsverandering “Douwes” in “Douwes Isema” bij KB van 29-8-1968) uit Le Chateau de Bois Brunet, 31230 L’Isle de Dodon in Frankrijk [redacted], is bezig met familie-onderzoek. Hij stelde een vraag aan de vereniging en stuurde bijgaande stamreeks als aanknopingspunt. Op een grafsteen in de Grote Kerk op de Markt te Dokkum staan familiewapens. Wie helpt hem verder terug??

Aucke

Jacob AUCKES x Magdalena Andries 1500

Andries JACOBS x Trijntje Johannes

Douwe Andries EISAMA 1640- 1712
Grietie Geerdts

Jacob Douwes ESINGA 1683-1716
Janke Wouters Hoogakker

Douwe Jacobs EISAMA 1712-1759
1) Sijke Johannes 2) Seeske Jans 3) Antje Jans

uit derde huwelijk)
ds. Jan DOUWES 1740-1841
Hindertje Dirks Eits

ds. Jan DOUWES 1792-1867
Johanna Waalkes

ds.drs. Jan DOUWES 1816-1888
1) Anna E. Andreae 2) Arnolda A.C. Hugenholz

(uit tweede huwelijk)
ds. P.A.C. DOUWES 1871-1935
Johanna A. Willeumier

Ds. Jan DOUWES 1900 - 1967
Mr. Nicoline H. van Doesburgh

Jan DOUWES ISEMA 1934
Christine J. M. Langerhorst

EEN NAAM IS EEN NAAM..... (deel 10, slot)

Eimert Smits ([redacted]

Deze lijst komt uit het Bevolkingsregister Dokkum 1870-1880. Het tussen haakjes staande is het boek en bladzijde nummer van de betreffende periode. Reacties hierop kunnen gestuurd worden naar de redactie.

KOEN (C296), Isaäc *Amsterdam 29-01-1840, sigarenmakersknecht, komt 04-08-1870 van Amsterdam en gaat 31-10-1871 terug, woonde aan de Oranjewal C273.
KOENSTRA (A74), Aafke *Kollum 08-11-1803, overleden Dokkum 04-10-1875, weduwe.
KÖLLER (A26), Paulina *Leeuwarden 22-06-1843, winkeljuffrouw, komt 14-02-1870 van Leeuwarden en gaat 24-02-1871 terug, woonde bij Ignatius Julius Kuhlman aan de Grote Breedstraat A26.
KONNEMAN (C309), Johannes Philippus *Groningen 27-11-1832, gasfitter, komt 31-08-1875 van Groningen, gehuwd met Antonetta Allegonda Boelens *Aduard 06-05-1834, ze woonden aan de Westersingel C122.
KOPPIUS (D107), Sybrandus Johannes *den Ham 31-05-1854, leerling der latijnseschool, komt 23-08-1870 van Groningen en gaat 19-10-1874 terug, woonde aan de Keppelstraat D107.
KROEGER (A112), Johan *Franeker 1847, schilder, gaat 30-11-1870 naar Lioessens, was schilder bij A. Bontekoe aan de Oranjewal C108.
KROON (A7), Kornelia Martens *Dokkum 14-09-1823, gehuwd met Pier Nammens Osinga, schipper, woonden aan de Hoogstraat A7.
KRÜGER (C96), Jelle *Leeuwarden 06-09-1843, rijksambtenaar, komt 01-12-1873 van Maastricht en gaat 04-03-1874 naar Dantumadeel, woonde aan de Nauwstraat C89.
KNUFMAN (B192), Pieter Bernardus *Woensdrecht 11-12-1836, commies, gehuwd met Jantje Puper, *Vledder 18-04-1846, komen 01-05-1872 van Lonneker en gaan 04-50-1876 naar Weststellingwerf, ze woonden aan de Kleine Breedstraat A114.
KUBBENGA (B79), Helena G. M. *Groningen 02-04-1853, naaister, komt 06-04-1876 van Oude Pekela en gaat 04-03-1879 naar Nieuwe Pekela, woonde aan de Hoogstraat A74.
KUHLMAN (A26), Ignatius Julius *Leeuwarden 16-07-1844, RK, manufacturier, komt 06-05-1870 van Leeuwarden en gaat 15-07-1874 terug, woonde aan de Grote Breedstraat A26.

KUNNEN (B91), Hendrik *Norg 22-04-1853, boekbinder, komt 19-05-1877 van Franeker en gaat 03-08-1878 naar Assen, woonde in de Gasthuisstraat A86 bij kleermaker Kiestra.
KUUIJSWIJK (D289), Antje *? 20-01-1812, gehuwd met Pieter van Duyzen *Leeuwarden 29-09-1817, overleden Leeuwarden 1882, kamerbehanger, komt 10-05-1871 van Tietjerksteradeel en gaat 05-05-1873 naar Dantumadeel, woonde aan de Stadswal D259.
KUUR (C34), Andries *Dronrijp 13-04-1850, boereknecht, komt 13-06-1873 van Stiens, woonde aan de Koningstraat C38.
MEETER (B53), Klare Jetske *Dokkum 13-08-1830, gehuwd met Jan Drewes Zijlstra, *Dokkum 27-05-1829, arbeider, woonden aan de Lange Oosterstraat B47.
de PONTHIER (A129), Geertruida Francisca *Groningen 11-06-1830, zij gaat 18-02-1874 naar Amsterdam, X Cornelis Georgius Sombeek, * Hoorn 12-05-1824, overl. Dokkum 16-11-1873, postdirecteur, ze woonden aan de Oranjewal A125.
TOMBROCK (B199), Friedrich Anton, *Munster (Pruisen) 14-06-1825, RK, koopman, X Wilhelmina M. Onclin, *Leeuwarden 06-12-1834. Komen 23-05-1873 van Dantumadeel en gaan 10-06-1874 naar Murmewoude. Ze hebben aan de Zoutsteeg B132 gewoond.
VISKER (B213) Aaltje, *Marum 12-05-1852, gehuwd met Jacob Jans Bonga, *Foudgum 15-07-1845, landbouwer,komt 28-03-1876 van Westdongeradeel en gaat 09-05-1877 naar Metslawier, woonde aan de Oostersingel B156.

Bedankt als lid:
Nr. 090 Dhr. F.J. Sijtsma, Waterranonkel 36, Dokkum. (overlijden)
Nr. 198 Dhr. J. Stuut, Fabrieksstraat 7, 7442 AG Nijverdal.
Nr. 253 Mevr. A.v/d Meer-Brouwer, Greate Loane 4, Ee. (overlijden)
Nr. 295 Dhr. A.K. Visser, Gysbert Japicxstrjitte 49, Stiens.
Nr. 300 Dhr. Mr. R. Cazemier, J. Droststraat 7, Dokkum.
Nr. 498 Dhr. M. Stellema Roodehaansterweg 7, 9963 TC Warfhuizen.

INHOUDSOPGAVE

206	Redactioneel	R. Tolsma
206	Bestuurlijk	J. de Jager
207	Ledennieuws	J. Dijkstra
	Genealogie	
208	Kwartierstaat Nyncke Margriet Riemersma	A. Glas
219	Groeten uit Amerika (deel 8: Gerrit G. vd Weit)	K. Postma
230	Reactie grafsteen Wytse Folckerts	M.O. Koopmans
269	Stamlijn Douwes Isema	J. Douwes Isema
	Streekgeschiedenis	
234	Twee eeuwen posthistorie van Dokkum	P. Danz
249	Sybrandus en Sjoerd Huisinga	S. Wagenaar
253	Oude dakbedekkingen in NOF	P. de Haan
260	Een bijzondere stranding	P.F. Visser
262	J.H. Haverschmidt: Een winterse oversteek	A. Staal
	Varia	
229	Ingeboekt: Ontstaan Openbaar Vervoer NOF	H. Aartsma
264	Tseard Aaltjes en dochter Christina	F. Duinstra
266	Verhalen over Opa	Fr. Schaaper
267	Munnekezijl, beeld van een dorp	R.H. Postma
270	Een naam is een naam.....(deel 10: slot)	E. Smits

In De Sneuper nummer 96, maart 2010, onder voorbehoud:

Groeten uit Amerika, deel 9	K. Postma
Bijland-Roersma, naamsverwisseling	J.S. Heeringa
Allerlei families Havinga	J.S. Heeringa
Willem van der Ploeg, verdwaald op het Wad	A. Staal
De verdwenen kalkoven te Ezumazijl	R. Tolsma
Kooistra en Van der Kooi: eendenkooi van Ternaard	G. Mast
Moord op Sipke Hoekstra, geëmigreerde Fries	C. van der Ploeg
Wat te doen met aangeboden fotocollecties?	J. de Jager
Pilotenhelpers in Noordoost Friesland tijdens WOII	E. Smids
Reconstructie van een cichoreifabriek	O.J. Leegstra